

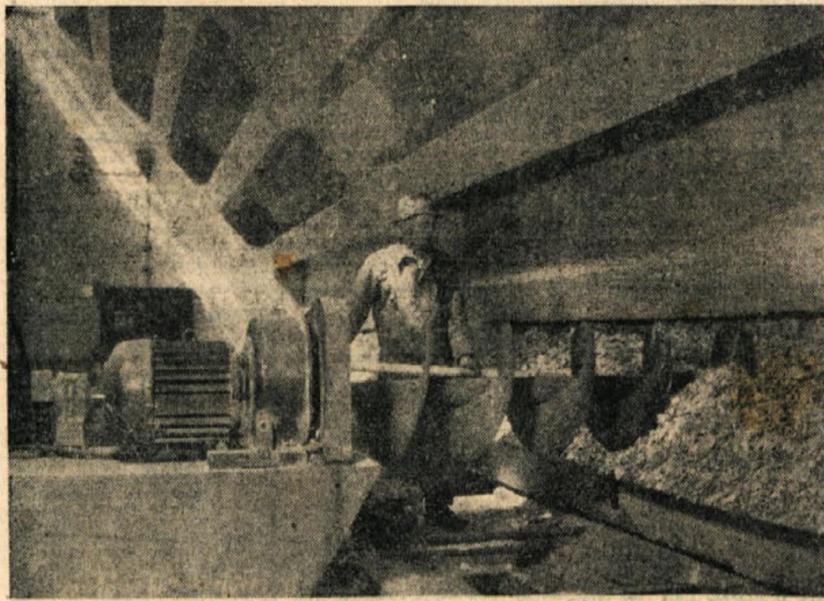
DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKRAJA NO

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Stev. 32 (490) LETO X.
NOVO MESTO, 13. AVGUSTA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik UREDNISTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Čes. Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON u Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Delo v Ljubljani

STANOVANJA, STANOVANJA...

«Lepo vas prosim, dajte mi kakšno stanovanje. Tako ne moremo več dalje šteti. Pet nas je in vsi se silišamo v majhni vlažni sobici...»

«Šest let imam že vloženo prošnjo za stanovanje, pa ga še vedno nimam. Drugi, ki so pozneje prišli v mesto, so že dobili stanovanje. Je to po pravici? Na Beograd se bom pritožil...»

Take in podobne slišijo vsak dan med solzami in zaklinjanjem na občinskem ljudskem odboru skoraj vsi od stanovanjskega referenta do predsednika ObLO in sekretarja občinskega komiteja ZKS. Mnogo časa izgube vsi ti samo s poslušanjem prošilcev in pojasnjevanjem stanovanjskega problema v Novem mestu. To pa je tudi v večini primerov skoraj največ, kar morejo narediti, kajti stanovanj ni oziroma jih je mnogo premalo.

Osem sto petdeset prošanj za družinska stanovanja, med temi okoli 150 od držan, ki imajo samo en stanovanjski prostor, okoli 300 pa takih, ki imajo pre-majhno, nezdravo ali drugače slabo stanovanje dokazuje, kako pereč je ta problem v Novem mestu.

Kdo naj reši ta problem, ali ga vsaj omili? Mnogi bodo rekli, da je to dolžna občina. Tako mnenje ima tudi vrsta podjetij, ki bi sicer lahko tudi sama gradila stanovanja za svoje delavce in uslužbence. Takole pravijo: plačujemo stanovanjske prispevke, zato je občina dolžna preseliti stanovanjski problem, če je to zvezoval.

Število prebivalcev se je v Novem mestu po vojni več kot podvojilo. K tem je treba prišteti še pripadnike JLA. Mnogi stanovanj je bilo med vojno uničenih. Po vojni je bilo zgrajenih nekaj sto novih stanovanj, vendar je to bore malo z ozirom na velike potrebe. V Novem mestu je po vojni zrastle vrsta podjetij, ki jih pred vojno ni bilo. Nastale so nove prosvetne, zdravstvene in druge ustanove. Vse te potrebujejo strokovni in drugi kader. To so proračunske ustanove ali ustanove s samostojnim financiranjem, ki ne ustvarjajo dobička.

Občina je dolžna skrbeti za stanovanja predvsem tistih ljudi, ki niso v proizvodnji, katerih bivanje v mestu pa je širšega družbenega pomena. To so prosvetni delavci, veterinarji, uslužbenci državne uprave in drugih javnih služb. Daje mora občina skrbeti za stanovanja invalidov, upokojencev in podobnih neproduktivnih prebivalcev.

Od kod naj občina vzame denar za gradnjo stanovanj za vse te ljudi? Iz proračuna ne more dati nič dinarja. Ostane le stanovanjski sklad, v katerega vplačujejo dotičen prispevek vsi delodajalci.

S pomočjo tega sklada je občina do sedaj zgradila tri stanovanjske bloke. Iz tega sklada so dobila posojila podjetja, ki so se sama odločila za gradnjo stanovanj. Prav tako so iz tega sklada dobili posojila številni zasebni graditelji stanovanjskih hiš. Stanovanjski sklad je samostojna finančna ustanova, ki denar za gradnjo stanovanjskih hiš samo posojuje. Vsakdo, ki iz njega dobi posojilo, ga mora vračati v pogodbenih letnih obrokih. To velja v enaki meri tudi za občinski ljudski odbor. Mimo tega je stanovanjski sklad daleč premajhen, da bi mogel z njim uspešno reševati stanovanjske stiske. S sredstvi sklada, ki se naberejo v enem letu, je mogoče zgraditi kvečjemu 40 družinskih stanovanj. Če pa bi hoteli v nekaj letih stanovanjsko krizo vsaj omiliti, bi morali v Novem mestu na leto zgraditi najmanj 200 novih stanovanj in obnoviti nekaj deset starih. Za to pa bi bilo potrebno na leto najmanj pol milijarde dinarjev!

Iz gornjega sledi, da je treba za uspešno reševanje stanovanjske stiske v Novem mestu mimo sredstev sklada mobilizirati še druga sredstva, bodisi zasebna, bodisi družbena. Zlasti nekatera podjetja bi lahko že zdaj veliko več gradila kot so, saj je v Novem mestu le nekaj podjetij, ki so to nalogo vzela enako resno kot nakup novih strojev. Vrsta podjetij ni storila v tem pogledu ničesar, pač pa svoje delavce in uslužbence pošiljajo glede stanovanj na občino.

Izgovori, češ da majhno podjetje ne more graditi stanovanj, ne drži. Če ne more eno samo, pa lahko gradi več podjetij sku-

paj. Podjetja imajo prav tako možnost najeti posojila za gradnjo stanovanj. Mimo tega lahko financirajo stanovanjsko gradnjo iz dela dobička, ki ostane podjetju za prosto razpolaganje. Letni obračuni so pokazali, da so bila taka sredstva tudi pri nekaterih manjših podjetjih kar precejšnja. Brez vsake zadrževanja so jih podjetja razdelila med člane kolektiva. Na to, da imajo v podjetju toliko in toliko ljudi brez stanovanj, pri delitvi dobička niso nih mislili. Mnogi tisti, ki imajo prošnje za stanovanja na občini in so vsak dan na njenih vratih, so mirno ausie glasovali za razdelitev dobička v podjetju, ne da bi samo besede rekli v prid gradnji stanovanj.

Rešitev je samo v povečanju gradnje. To pa ni samo zadeva občinskega ljudskega odbora, to je zadeva prav vseh!

K hitrejšemu reševanju stanovanjske stiske bodo pripomogli tudi novi predpisi s področja stanovanjskih zadev, ki so že v veljavi oziroma bodo v veljavi s prvim januarjem 1960. Dosedaj so kot povedano dobivali posojila iz stanovanjskega sklada tudi zasebni graditelji hiš. V bodoče bodo

ta sredstva usmerili v gradnjo predvsem prek stanovanjske zadruge, ki jo bo občinski ljudski odbor ustanovil. Hkrati bo stanovanjska zadruga ali zavod za stanovanjsko izgradnjo zbiral sredstva zasebnikov, podjetij in ustanov, ki bodo sredstva vplačevali v enkratnih ali večkratnih zneskih.

- Gradnja, gradnja in še enkrat gradnja—samo v tem je rešitev! S kritiziranjem, s nervozno in zabavljanjem ni mogoče pridobiti še niti enega stanovanja. Vsak delavec in uslužbenc naj se zavzame, da bo podjetje ali ustanova posvetilo vsaj toliko skrbli ljudem, ki so brez stanovanj, kot je posveča strojem, upravnim, restorom in opre-mi, pa bo stanovanjska kriza kmalu manjša. Zlasti organi delavskega upravljanja v podjetjih in ustanovah bi morali posvetiti večjo skrb vprašanju stanovanj za svoje ljudi. Z večjim čutom odgovornosti in iskričanjem vseh možnosti bi lahko tudi v okviru podjetij in ustanov veliko več storili za ublaževanje stanovanjske stiske.

P. R.

Praznik občine Videm-Krško in Tovarne celuloze ter papirja

Ze od minule sobote praznuje Videm-Krško četrtilni svoj občinski praznik. DANES popoldne bo na stadionu Matije Gubca nogometni turnir moštev TVD Partizan Krško, Senovo in Culcižce, JUTRI zvečer pa bodo ob 20. uri plavalne tekme PK Celuloza na bazenu. V NEDELJO bo zjutraj budnica po mestu, ob osmih pa se bo začela slavnostna proslava 20-letnice obstoja tovarne celuloze in papirja «DJURO SALAJ» s sejo delavskega sveta podjetja. Po slavnostni seji bodo na tovarniškem dvorišču odkrili doprni kip pokojnega prvoborca za delavske pravice, po katerem ima tovarna na Vidmu ime. Občinskemu prazniku občine Videm-Krško in 20-letnici obstoja tovarne na Vidmu smo namenili v današnji številki tri strani, da bi se z uspehi, prehojeno potjo in načrti te naše spodnjeposavske občine seznanili vsi naši bralci. — Na sliki: pogled v enega izmed proizvodnih oddelkov tovarne celuloze in papirja.

Rodovitna polja in napredek - ali steljniki in siromaštvo?

V bližini vasi Griblje, Cer-kvišče in Krasinec se razprostrta 400 ha ravninskih steljnikov. V katastru so ti steljniki zapisani kot pašniki; steljnikov kataster namreč sploh ne pozna. Ali pa so to res pašniki v pravem pomenu besede? Prav gotovo ne. Danes poznamo pašnike, ki jih intenzivno obdelujemo in jih imamo res le za pašo. Čemu pa so nam steljniki? Beseda že sama pove, da se tu pridobiva strelja, ki je glavni vir dohodkov teh površin, postranski dohodek pa so drva (breze in jelše). O dohodku paše sploh ne moremo govoriti; to je bilo v preteklosti.

Skozi stoletja je slabo gospodarjenje privedlo do tega, da je zemlja vedno bolj propadala in končno prišla na rob. Te zemlje ni nihče gnojil, nihče obdeloval, zato so vse kulturnejše rastline propadle. Človek se že od nekdaj bori za to, da bi iz zemlje pridobil čimveč. Poglejmo, kaj dobimo iz steljnikov: nekaj praproti, ki jo poznamo kot slab nastilj, in nekaj drv. Če preračunamo vrednost tega, dobimo na 1 hektar povprečno 8.000 din. Mar se naj s tem zadovoljimo, ko pa nam 1 ha plodne zemlje

daje drugod po sto tisoč in več dinarjev! Kaj nam je storiti? To prepuščamo dragatjskim kmetom v premislek. Pred nekaj leti je bilo med

Ing. Golob (desno) jemlje vzorec zemlje za analizo tal steljniskih površin v Gribljah (Foto: Jože Skof)

na delu teh površin (8 ha) že oves! Naj povedo, kako je traktor vozil vreče zrnja in kako lep pridelek je bil. Meter visoka lupina je obeta obilo materiala za zeleni podor. Tudi koruza ni slaba, saj je že v začetku cvetenja doseglja dva metra višine.

To je gotovo dovolj dokazov, kaj je storiti s 400 hektari steljnikov v Krasincu in v Gribljah. Občinska ljudska odbora v Črnomlju in Metliki sta sestavila komisijo, ki sklepa s posredniki pogodbe o nakupu in odkupu zemlje. Kme-

160 novih vajencev

Posredovalnica za delo novomeške občine je pričela pred štirinajstimi dnevi vključevati v uk nove vajence. V občini je zanje na razpolago 172 prostih mest. Do zdaj se jih je vključilo v uk 100, nadaljnjih 60 pa se jih bo do 1. septembra. 12 mest bo ostalo prostih, ker ni zanje ali prijavitelcev, ali pa nimajo ti, ki bi se želeli vključiti v uk, zadostne šolske izobrazbe. Še vedno se največ vajencev ponuja za uk za avtomobilno stroko, dekleta pa se prijavljajo le za šivilje in trgovke. Od skupno 160 vajencev, ki bodo letos vključeni v uk, se jih bo 20 učilo pri obrtniških zasebnih sektorjih, ostalih 140 pa v gospodarskih organizacijah družbenega sektorja.

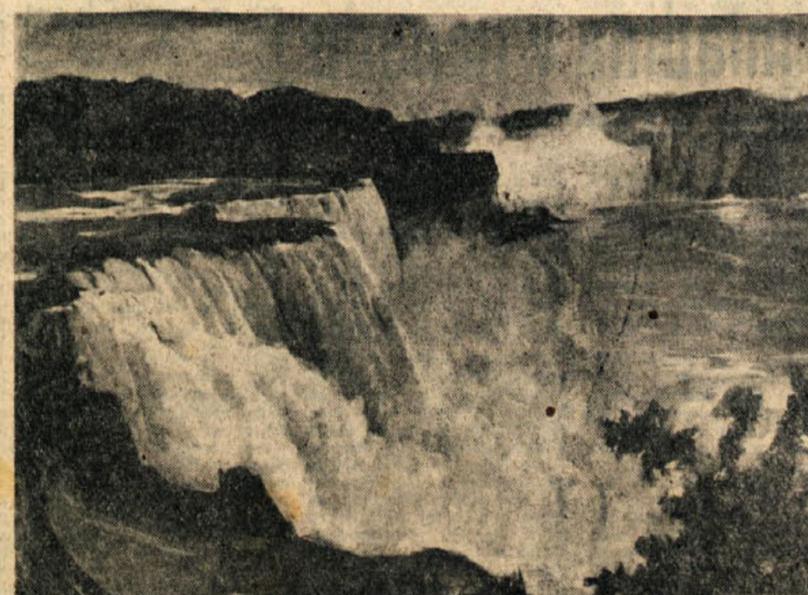
Cesta Straža -Dol. Toplice asfaltirana

Nova asfaltirana cesta od Dol. Toplice do Straže je bila te dni končana in 8. avgusta odprta za promet. Sedaj nadaljujejo z deli proti Novemu mestu. Avtomobilom, ki so namenjeni v Toplice, ne bo treba več delati 9-kilometerskega ovinka.

V vsako hišo Spod. Posavja, Dolenjske in Bele krajine: DOLENJSKI LIST!

tovalci, ki dajo zemljo v zakup, dobijo vsako leto 6.000 din rente za dobo 15 let. Družba zahteva, da je zemlja obdelana in smotno izkoriščena, ne glede na to, čigava last je. O tem govori Zakon o obvezni obdelavi zemlje in Zakon o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč. Po teh predpisih se lahko zemlja, ki jo posamezniki nečesto obdelovani, začasno odvezame in, da onemu, ki jo je pripravljen obdelovati in smotneje izkoristi. Seveda sodijo v to vrsto zemlje tudi steljniki. Brez dvoma bodo sledili zakonski ukrepi zoper tiste, ki ne bodo sklenili zakupnih pogodb. V smislu zakonskih predpisov se bo vključilo tudi njihove steljnike v to 400 hektarsko njivo, ki bo skupno obdelana.

Jože Skof

BOZIDAR JAKAC: SLAPOVI NIAGARE (1959) — s slikarske razstave S POTI PO RDECI ZEMLJI 1958/59, ki bo odprta v Dolenjskem muzeju do konca avgusta. Razstava je odprta vsak dan razen ponedeljka od 9. do 12. ure, vsak torek in petek pa tudi od 15. do 18. ure

PODJETJA SO SE ZGANILA

Našteli bomo nekaj podjetij iz Novega mesta, ki so se le odločila graditi:

Tovarna zdravil Krka bo pričela graditi 8 vrstnih hiš, Elektro Novo mesto 4 vrstne hiše, Splošna bolnišnica Novo mesto 9-stanovanjski blok, Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija Novo mesto 4 vrstne hiše. Vse te stavbe bodo gradili na Znanstvenih nji vah, v bližini teh 24-stanovanjskih blokov, ki jih je tam že zgradila občina.

Tudi Splošno gradbeno podjetje Pionir bo gradilo 7-9 stanovanjski blok v novem naselju stanovanjskih blokov OLO Novo mesto na desnem bregu Krke ob Ragovški cesti. Razen tega bo OLO Novo mesto tam zgradil še 10 stanovanjski blok. Industrija motornih vozil Novo mesto bo letos do konca dela v dveh surovo zgrajenih stanovanjskih stavbah, ki ju je pričela že predlani. Prosil so za dovoljenje, da bi obrtniška dela opravili v lastni režiji. Devetstanovanjski blok bo gradila tudi Gozdarsko lesna poslovna zveza Novo mesto. Občina Novo mesto bo dvignila del nadstropja v stanovanjskem bloku v Jerebovi ulici ter tako pridobila dve manjši družinski stanovanji in 5 samskih sob. Več modernih stolpnice bo začela graditi tudi tovarna NOVOTEKS v Bršljinu, o čemer bomo prihodnji teden obširneje poročali.

Večino omenjenih gradenj bodo podjetja pričela že letos in bodo, kot upamo, do zime že pod streho, tako da se bodo stanovalci prihodnje poletje v nova stanovanja že lahko vselili.

Če bomo težko stanovanjsko krizo reševali tako, da bodo gradila podjetja, jo bomo rešili ali pa vsaj omilili. drugače pa sploh ne. 61 novih stanovanj, ki se nam na ta način obetajo prihodnje leto, veliko pomeni.

Zivahne Dolenjske Toplice

Turistična sezona v Dolenjskih Toplicah je v polnem razmahu. Sobe v zdraviliških stavbah so vse oddane, prav tako imajo privatniki oddane vse razpoložljive postelje. Nekateri domačini se v sezoni

utesnijo, da lahko sobe oddaja-jo, ker jim to prinaša kar lep zaslužek. Razen stalnih gostov obišče Dol. Toplice precej iz-letnikov, zlasti ob nedeljah. Se več prometa pa pričakujemo, ko bo dograjena asfaltirana cesta do Straže.

Delo pri gradnji športnega bazena lepo napredujejo kljub vsem težavam, ki so jih imeli s črpalko za vodo. Sedaj pripravljajo stavbo, v kateri bo stala črpalka. Ko bo ta nameščena in bodo položene cevi do bazena, bodo vodo takoj spustili v bazen.

Restavracija »Grad Otočec« do nadaljnjega zaprta

Včeraj so zaradi adaptacijskih del do nadaljnjega zaprli restavracijo »Grad Otočec«. Gostom bodo stregli posej na novem camping prostoru, ki so ga uredili približno 100 metrov pod mostom na desnem bregu Krke. Gostišče bodo adaptirali po prvotnih načrtih, tako da bo grad resnično postal pomembna tujskoprometna točka ob avtomobilski cesti.

VREME

ZA ČAS OD 14.—23. AVGUSTA Približno do 17. avgusta nestalno s pogostimi padavinami. V nadaljnjem poteku bo prevladovalo lepo vreme. — Ponovno večje padavine pričakujemo okoli 24. avgusta. V. M.

Prebivalcem občine Videm-Krško

Na mnoge naslove prebivalcev občine Videm-Krško smo odposlali večje število izvodov današnje številke Dolenjskega lista. Kdor glasila okrajnega odbora SZDL Novo mesto še nima, ga vabimo med redne naročnike pokrajinskega lista Dolenjske in Spodnje Posavje. Kdor bi po pomoči dobil na svoj naslov današnje številke, a je že naš naročnik, naj Dolenjski list izroči znanemu prijatelju ali sosedu, ki do našega časnika novomeškega okraja še ne pozna. Sodelujte, da bo uresničeno geslo: v vsako hišo Spodnjega Posavja: DOLENJSKI LIST! Uredništvo in uprava Dolenjskega lista

Pred slavjem na Podstenicah

Okrajni pripravljalni odbor za proslavo na Podstenicah ima že dni polne roke dela. Komisije za program in propagando, za preskrbo, za ureditev prostora in za promet mu pomagajo, da bo 22. in 23. avgusta vse nared, ko bodo obiskale Rog tisočglave množice mladine in odraslih iz našega okraja. Ljubljane in drugih delov republike. Srečanje medvojnih in povojnih slojevskih in mladinskih aktivistov bo lep in pomemben praznik, saj bodo več kot 600 tabornikom iz vseh slovenskih okrajev na večer pred glavno proslavo ob ognjih pripovedovali o mladinski organizaciji v letih NOB.

Razen tabornikov bo prišlo na Rog v nedeljo 23. avgusta tudi več tisoč mladih ljudi iz vseh krajev Dolenjske in Spodnjega Posavja. Zanimanja za praznik na Podstenicah je v vseh občinah izredno veliko. Mladina pričakuje zato pomoč podjetij, ki imajo na razpolago prevozna sredstva, da bodo pomagala pri prevozu. Tudi v Stražu bodo prispele mnogi z vlaki, odkoder bodo z avtomobili nadaljevali pot na Podstenice.

Ne bi pa bilo prav, če bi videli v slavlju na Rogu samo praznik mladega rodu. Nasprotno, organizacije Socialistične zveze, Zveze borcev in

šindikati naj bi organizirali izlete na Podstenice! Rog je tokrat le središčni točka; dobro vemo, da so v hudih bojih z okupatorji umirali skojevi in mladi borec-partizani po vsej Beli krajini, v dolini Krke, v Suhi krajini in drugod po Dolenjskem. Slavje na Rogu bo zato združilo v prijetnem srečanju vse nekdanje borec in aktiviste, ki bodo mlademu rodu na zgodovinskih pomembnih krajih najlažje posredovali svoje spomine in doživljaja iz let NOB.

Na OK LMS smo zvedeli, da bodo občinski komiteji LMS do 17. avgusta prijavili točno število svojih udeležencev; že zdaj so javili iz Brežice udeležbo 250-300 ljudi, iz Črnomlja 120, iz Metlike najmanj 100 itd. Prva skupina novomeških tabornikov bo odšla na Rog že 20. avgusta, 21. avgusta pa krene na partizanski pohod četa članov POGT iz Novega mesta prek Frate, Brezove rebr, Soteske na partizanski Rog. V glavnem se bodo taborniki zbrali na Rogu v soboto, 22. avgusta, dopoldne. Pripravili bodo več taborov; poseben tabor bodo imeli nekdanji slojevski aktivisti. Zvedeli smo tudi, da bodo trgovska podjetja pripravila na Podstenicah več paviljonov za prodajo živil in pišca; vode bo dovolj, električno razsvetljavo pa bo dalja agregat.

Občinski odbori Socialistične zveze, Ljudske mladine Slovenije, Zveze borcev in šindikali svetli naj v prihodnjih dneh zagotovijo predvsem čimveč možnosti za prevoz svojih članov na veliko srečanje v Podstenicah, o čemer bomo prihodnji teden obširneje poročali.

Srečanje mladinskih aktivistov

Centralni komitei LMS vabi vse slojevske aktiviste, ki so pred vojno, v času NOB in po osvobodilni delali v mladinski organizaciji na terenu in v operativnih partizanskih enotah na

TOVARIŠKO SREČANJE MLADINSKIH AKTIVISTOV

ki bo v okviru praznovanja 40-letnice KPJ in SKOJ in v okviru proslave obletnice ustanovitve glavnega iniciativnega odbora Zveze slovenske mladine.

Proslava bo 22. in 23. avgusta na Podstenicah v Kočevskem Rogu.

Zbor slojevskih aktivistov je 22. avgusta popoldne v Dolenjskih Toplicah, odkoder je skupen odhod na Rog. Vsi aktivisti, ki se nameravajo udeležiti srečanja, naj se prijavijo CK LM Slovenije, Ljubljana, Tomšičeva ulica šte. 5 ustmeno, telefonično ali pisмено, najkasneje do 18. AVGUSTA.

Vabimo mladince in mladinke iz vseh krajev Slovenije, da se proslave udeležijo v čimvečjem številu.

CENTRALNI KOMITEI LJUDSKE MLADINE SLOVENIJE

NA ROBU

Z davki so težave

Kmetijski strokovnjak pravi: »Na Dolenjskem imamo štiri vrste kmetov: prvi so napredni; ti s svojim razumom in z izkoriščanjem sodobne agrotehnike (strojev, semen, gnojil in naprednih kmetijskih metod) pridelajo največ. Teh je na Dolenjskem žal le nekaj. Drugi sprejemajo vse novosti in nasvete takoj, avtomatično. Nekateri je treba za novosti nekaj časa pregovarjati.

Tretji čakajo, kako se bodo novosti pri prvih dveh obnesele in jih šele potem sprejemajo ali odklonijo. Vendar zaradi tega čakanja vedno precej zaostajajo za prvimi in drugimi, ker takrat, ko ti uvedejo novost, to ni več novost, kajti prvi in drugi pridelujejo že več na nove, boljše načine.

Četrti, najštevilnejši, so ti, ki se jim sploh ne ljubi misliti ali pa ne znajo in govorijo: »Če je moj oče lahko živel po starem, bom tudi jaz. Sem sodijo še tisti, ki vsako novost takoj odklonijo. Ti, zadnji, bodo ostali vedno reveži, ker se vsem ostalim godi bolje prav zato, ker so ti, ki pridelajo manj, še vedno najštevilnejši.

Kam kdo sodi, naj se odloči kar sam...

KAKO SE POSODI, TAKO SE VRNE...

— Kmetje se jezijo, ker ne pridete k njim žet s kombajnom ob tisti uri, ko ste rekli, da boste prišli.

Strokovnjak:

— Mi pa čakamo meseci in leta na kako njihovo odločitev (na primer: da bi šli v kooperacijo).

Pisali smo že o tem, da dotok dohodnin ne poteka kot bi moral. V okraju so občine izterjale do konca meseca julija približno 84% dohodnin in tako prvega polletja. Takšnemu stanju je delno kriva mrtva sezona, ki je v kmetijstvu zavladala že konec maja, delno pa tudi slaba morala davčnih zavencev, ker nekatere močno skrbijo zaostanki iz leta 1958. Nezadovoljiva je izterjava v občinah Brežice, Videm-Krško in Trebnje.

Dohodki okrajnega proračuna dotekajo po planu in so uravnoteženi z izdatki. Malo slabša je slika pri občinskih proračunih. V prvem polletju so bili dohodki uresničeni le z nekaj nad 40% letnega plana. Nekateri občine so morale za kritje najeti kratkoročne kredite. V drugem polletju računajo na iz-

PREGLEJMO POLLETNE USPEHE!

Polovica leta 1959 je za nami. Potrebno je, da ugotovimo, kako smo uresničili planske naloge v prvem polletju. Kakšen je gospodarski učinek, kako je s proizvodnjo, katere napake smo naredili, vse to se morajo vprašati kolektivi ob polletju. Knjižgovodstva že imajo na razpolago vse podatke, zato njsj se kolektivni, delavski svetji in sindikalne podružnice o tem pogovorijo. Pravilna ocena uspehov v prvem polletju nam mnogo pripomore k izboljšanju dela in proizvodnje v drugem polletju. Boljše je slo preprečevati kot ponavljati. Se je čas za to, kolektivni naj torej temeljito pregledajo in ocenijo svoje delo ob polovici leta in se obogatijo z izkušnjami lotijo novih nalog.

boljšani dotok sredstev in bodo občine kot je videti lahko proračune uresničile. Paziti bodo morale na to, da bodo izdatki vsajkajeni za dejanskim dotokom in da proračuna izdatkov ne bodo presežele. V nasprotnem primeru se lahko ponovijo napake iz letošnjega leta, ko je mnogo občin stopilo v novo leto s kupom dolgov iz leta 1958.

ŽELITE ODKUPITI STANOVANJE?

Gradbeno podjetje »Sava v Vidmu-Krškem želi preskrbeti kredite in zaposliti občinski ljudski odbor za dohodilne zemljišč, kjer bi zgradili več dvojčkov oziroma stanovanjski blok. Vsa stanovanja bi potem prek ljudskega odbora prodal najemnikom, ali pa dal v najem tistim, ki bi bili pripravljeni plačati najemno za nekaj let vnaprej. To je tudi način, da se bo v Vidmu-Krškem zmanjšala stanovanjska stiska.

Delovno področje gradbenega podjetja »Sava« je zelo široko, saj gradijo ne le v Krškem, temveč tudi v Kostanjevici, na Senovem, Brestanici, Lokji, Račadah, Sevnici in Sentjanju. V gradnji imajo kar 17 objektov, kjer je 98 stanovanj, šola, transportator, trgovsko podjetje, hmeljske sušilnice in podobno.

S SEJMIŠČA

Na sejmu v Novem mestu so v ponedeljek 10. avgusta pripeležli 1135 prasičev, prodali pa so jih 786. Cena je od zadnjega sejma nekoliko padla in se je gibala med 2.500 in 13.000 din, promet pa je bil precej večji kot zadnjič.

ZUJANJE POLITIČNI, REDENSKI PREGLED

Francosi so, da bi pomirili javno mnenje, sporočili, da bodo preizkusili svojo prvo atomsko bombo oziroma prve atomske bombe v osrčju Sahare, najmanj tisoč kilometrov od najbližjih bivališč, in da bodo bombe eksplodirale zelo nizko pri tleh ali na tleh.

Hkrati zatrjujejo Francosi, ki jih le nekoliko skrbi svetovno javno mnenje, da niso niti Rusi niti Američani niti Angličani tako zelo poskrbeli za varnost, kakor so storiili oni. Cloveštvo torej ne grozi nobena nevarnost.

Francijo čaka na letošnjem zasedanju generalne skupščine OZN zelo neprijetna razprava. Ze lani je manjkalo samo en glas do dvotretjinske večine, ki bi lahko sprejela resolucijo, s katero se Francija obseja zaradi vojne v Alžiriji in poziva, naj že sklene mir v Severni Afriki oziroma naj vsaj začne pogajanja z zastopniki alžirskega narodnoosvobodilnega gibanja.

Francija se je čutila v zadnjih mesecih večkrat prikrajšana v zahodnem taboru. Cutlila je — po pravici ali krivici — da jo ZDA in Velika Britanija zapostavljajo, da skratka ni več veselila prvega reda. In kaj je treba storiti danes, če neka država ni veselila prvega reda? Po pomovanju dajanje Francije in nekaterih drugih držav je treba dobiti lastno atomsko bombo in težava bo rešena. Atomsko bombo bo dala Franciji, če se ne prejšnja večlino, pa vsaj silo veselile.

Po tej logiki bi seveda tudi Guatemala lahko postala veselila, če bi si omislila lastno atomsko bombo, toda to zagovorniki francoske atomske bombe ne moti. Francija mora po vsaki ceni spet priti v prve vrste. Tam namreč delijo največje nagrade, tam se baje kroji usoda sveta.

In kaj bo Francija počela z atomsko bombo? Ali bo bomba zastraševalno sredstvo proti morebitnim napadalcem? Ali se ne bo morda v kakšni generalski glavi pojavila misel, da bi jo bilo mogoče kje praktično preizkusiti. Bognedaj kot sredstvo za množično uničevanje, ampak

bomb v prihodnosti tako pocenili, da jih bodo prodajali v trgovini kot pištole. Čeprav je ta trpka šala močno pretirana, vsebuje zrno resnice in svarila: če bo namreč še skoraj vsakdo posedoval bombo, bo nadzorstvo nad izvajanjem morebitnega sporazuma o prenehanju poskusov ali celo sporazuma o razorožitvi postalo še bolj zapleteno, če že ne praktično nemogoče. Preveč bo članov v atomskem klubu.

To razmišljanje seveda ne pomeni, da ni več časa za sklenitev vsaj začasnega sporazuma o nadzorstvu nad poskusi in

PRVA BOMBA

zgodj za »taktične cilje« na manevrih ali pa...

Upajamo, da se mitimo in da Francija res potrebuje bombo samo zaradi lastnega ugleda, čeprav si je težko misliti, kakšen ugled naj bi si s tem pridobila. Toda de Gaulle je očito prepričan, da bo tako postal enak trem velikim tudi na tem področju. Baje ima Francija za zdaj samo tri bombe. Za zdaj imajo bombe ZSSR, ZDA, Velika Britanija in Francija. Za zdaj. Jutri jih imajo lahko še Švedska, Zahodna Nemčija (zakaj ne tudi Vzhodna Nemčija?) in celo mali Izrael. Nekdo se je pošalil, da bodo proizvedno

o razorožitvi. Morda je zdaj zadnji primerni trenutek in dobro bi bilo, ko bi se tudi o tem pogovorila sovjetski premier in ameriški predsednik, ko se bosta srečala. To tudi ne bi bil napačen predmet pogovorov sestanka na najbližji ravni.

Med tem pa London, Pariz in Bonn pričakujejo predsednika Eisenhowerja. Zahodni državniki bodo staknili skupaj glave in skušali najti odgovor za diplomatsko kršitev. Če bo nova francoska atomska bomba edini zahodni odgovor, bodo vsi upi o zbliznanju splavali po vodi. Na srečo imamo razlog upati, da so tudi na Zahodu pametni ljudje.

Smrtna nesreča pri Šmihelu

V soboto 8. avgusta ob 16.50 se je zgodila pri Šmihelu težja prometna nesreča. Lokomotiva, ki je peljala iz Birčne vasi, se je zalepela v zadnji del voza, ki ga je vozil Karel Staniša. Pri nesreči je izgubil življenje Leopold Matoh, teže pa so bili poškodovani Franc Selak, Drago Kostrevec, voznik Karel Staniša in njegov sin Janez. Do nesreče je prišlo po malomarnosti voznika voza, ki se ni prepračil, če s kakse smeri ne pelje vlak.

Vsi ponesrečenci so doma iz Šmihela ali okolice in vedo za vse redne vlake, ki zdaj vozijo. Prav zaradi tega niso bili dovolj pozorni in se niso prepračili, če je nezavaruovan prelaz prost. Posledica nepazljivosti: 1 mrtve in 4 teško ranjeni.

Strojevodja Zupančič je na danjši vozi 50 m sicer videl voznika, ki takrat še ni zavrnil na tir. Brzine ni zmanjšal, ker je bil prepričan, da tudi voznik voza vidi njega in bo ustavil. Ko je voznik

voza na 15 m pred lokomotivo zavil na železnico, strojevodja ni mogel več preprečiti nesreče.

Igra se je končala s smrtjo

8. avgusta se je težje telesno poškodoval Jože Pezdirc, star 14 let, iz Grbel pri Črnomlju. Do nesreče je prišlo, ko se je šel mladoletnik skupno z drugimi otroci igrati v mlini Nikolaja Milavca iz Sračka, LRH. Pri igranju ga je zagrabil os turbine in ga začela vrteti, pri čemer je s celim telesom udarjal po betonskih tleh. Še istega dne je v novomeški bolnišnici podlegel poškodbam.

Plašilne pištole in lahkornost

Pred kratkim se je ponoči vračal od dežele na Sela pri Dragatušu, J. B. Na poti od vasi Stara Lapa do Sela je dvakrat ustrelil s plašilno pištole. Teden dni kasneje je šel spet po isti poti in prav tako dvakrat ustrelil.

Plašilne pištole so v prosti prodaji in zanje ni potrebno nobeno dovoljenje. Pojavljajo pa se primari streljanja in groženj s takim orodjem. Možno je tudi, da pride zaradi groženj s tako pištole do hujših posledic. Nekdo, ki

V tem tednu nabiramo

- Cvetje: slezenovca (350 din), rdeče detajlice (100 din), rmana brez pecljev (50 din).
- List: hribske rese (500 din), šmarčne brez pecljev (150 din), breze brez rumenih listov (30 din), divjega kostanja brez debelega peclja (40 din), slezenovca (180 din), melise (140 din), vodne kreše (150 din), ženjkija — samo lep zelen (130 din) pičljega drešna — moravke (40 din), breskovega drešna brez debelih stebel (30 din), šentjanževke (30 din), zlate rozge (60 din).
- Korenine: arnike (350 din), blušč, rezan kot gobe (160 din), regrat rumeni (125 din).
- Lubje: krhlike (60 din), češmina od korenin (320 din), češminovih palic (65 din).
- Suhe borovnice (300 din).

bi se mu z njo grozilo, bi v dejanski zmoti mislel, da ima tisti, ki grozi pravo orožje, lahko tudi odgovoril na grožnjo s pravim orodjem.

Opozorjamo lastnike plašilnih pištol, da jih ne uporabljajo lahkornostno!

Otrok zažgal

V Svržakah pri Metliki je 2. avg. okoli 13. ure zgorelo gospodarsko poslopje. Do požara je prišlo tako, da je 4-letni B. vzel v kuhinji vžgalice in se šel z njimi igrati na gospodarsko poslopje, kjer je zažgal slamo. Poslopje je bilo zavarovano za 400.000 din, ocenjena škoda pa znaša 600.000 din.

Stari, če ne šelite, da vam kaj zgori, poskušajte vžgalice tako, da jih otroci ne bodo dosegli!

NAČRTOVANJE

Jugoslovanke elektrarne so v letošnjem prvem polletju proizvedle 3,6 milijarde kilovatinov ur električne energije, kar je za 4 odstotke več kot v istem razdobju lani. V celotni proizvodnji imajo največji delež hidroelektrarne, ki so proizvedle 2,4 milijarde kilovatinov ur, medtem ko so termoelektrarne proizvedle 1,2 milijarde.

Reški turistični strokovnjaki si prizadevajo, da bi tudi reško turistično območje dobilo ustrezno sodobno letališče, saj zavzema to področje 28 odstotkov v celotnem jugoslovanskem in inozemskem turizmu v naši državi. Novo letališče bi omogočilo številnim domačinim in tujim turistom hiter in udoben prihod v letovišča Kvarnerske riviere.

V reški ladjedelnici »3. maj« bodo v kratkem splovlili največje ladjo, zgrajeno v naši državi, in sicer novi tanker, ki bo imel nosilnost 25.000 ton. Ta tanker gradi ladjedelnica za zadrsko podjetje »Jugoslovanke tankerska plovnost«. To podjetje pa bo dobilo še en velik tanker in sicer ladjo z 20.000 tonami nosilnosti, ki bo zgrajena v ladjedelnici Split.

Telekomandne naprave za urejanje železniškega prometa bodo te dni preizkusili na železnici progi Doboj—Magjag. To bodo prve telekomandne naprave v jugoslovanskem železniškem prometu. S temi avtomatskimi napravami bo ne samo zagotovljena popolna varnost prometa, temveč bo mogoče tudi povečati promet za približno 35 odstotkov. Montaža vseh avtomatskih naprav, ki so deloma domače proizvodnje, deloma uvožene, so opravili domači strokovnjaki.

Planinsko društvo na Jesenicah je izdelalo načrt za gradnjo žičnice za najvišji vrh v naši državi. Dolžina žičnice na Triglav naj bi znašala 2085 metrov, povsem dograjena pa bo predvidoma do leta 1963.

Kratke IZ RAZNIH STRANI

■ Nekdo je razširil novice, da so se nasprotniki sedanje kubanskega predsednika vlade Fidela Castra izkrcali na Kubi in da je Castru mrtev. Po najnovejših poročilih do izkrcanja sploh ni prišlo in Fidel Castru je živ. On je s svojimi uporniki letos prvega januarja stirmoglavili režim osvobodnega diktatorja Bati- ste in še v kratkem času začel izvajati več naprednih reform, med katerimi je najvažnejša agrarna.

■ V Monrovi, glavnem mestu afriške države Liberije, se je končala konferenca devetih neodvisnih afriških držav. Konferenca se je predvsem izrekla za pomoč narodnoosvobodilnim gibanjem v Afriki in posebje alžirskemu narodnoosvobodilnemu gibanju. Ostro je tudi protestirala proti nameram ameriških politikov, ki jih mislijo v kratkem izvesti v Sahari.

■ Ameriško letalstvo je izdelalo nov umetni satelit, ki je opremljen z najsodobnejšimi instrumenti, tako da se zdaj vrti okrog zemlje še pet ameriških umetnih satelfov. Oprema najnovjšega ameriškega satelita, ta tehta nad 60 kilogramov, je takšna, da omogoča razna merjenja. Kar pa zadeva težo satelita, drži rekord še zmeraj Rusi, ki so izdelali v vesolje podružno tonno težak satelit.

■ Znaní voditelj gibanja Mau-Mau v Kenji dr. Kiano je izjavil dopisniku Tanjuga, da v Keniji ne bo politične stabilnosti, dokler ne bodo Britanci nehali krivično ravnanj v tej deželi.

■ V Laosu, kraljevini v Indokini, se je položaj dalje zlostrnil. Kljub temu vlada v Vientianu neče dovoliti komunisti o nadzorstvu nad premirjem, da bi ponovno ugotovila, kdo pravzaprav kralj mir v tem delu sveta.

Me dni je tovarna za predelavo mesa »Sijeme« začela urejevati samopostrežno restavracijo, ki bo tretja te vrste v Zagrebu. Stroški za ureditev restavracije bodo znašali okoli 300 milijonov dinarjev.

Tudi iz vašega kraja bi 13.600 naročnikov Dolenjskega lista rado zvedelo kaj novega — zato dopisujte v okrajno glasilo SZDL!

FRED PRAZNIKOM SLOVENSKE MLADINE NA PODSTENICAH

Novomeška mladina v napadu

Spomini Nade Jakovljevič-Midofterjeve na delo novomeških skojcev in mladine v letih 1941 in 1942

(Nadaljevanje in konec)

Ne vključujte se v GILL!

Okupator je takoj po pričetku šolskega leta pričel med mladino agitirati za vstop v Gill, italijansko fašistično mladinsko organizacijo (Gill — kratica za Gioventu Italiana del litorio di Lubiana). Osvobodilno gibanje je bilo na to že pripravljeno in je pravočasno poskrbelo, da je mladina vedela kaj je Gill. Ne vključujte se v Gill! — so pozivali številni letaki, ki so jih vtihotapljali mladinci OF v gimnaziju, polagali pod klopi, naskrivaj vstavliali v šolske torbice dijakov in razpečavali na številne druge načine. Napredna mladina je ocenila vstop v Gill kot izdajstvo narodno osvobodilnega gibanja. Zato so se posamezni redki izdajalci, ki so se kljub temu včlanili, vpisali vanj naskrivaj. Na novomeški

gimnaziji je bilo le nekaj primerov, da so člani Gill javno nosili značke — majhen liktorski snop z napisom Gill. Mladinska sekcija OF je takoj v začetku šolskega leta organizirala med mladino bojkot italijanskih filmov. Kinematografi so bili skoraj prazni.

Mladina je v šoli odklanjala fašistični pozdrav. Kvestura je zato postavila pred gimnazijski vhod vojaka italijanske fašistične milice v popolni vojni opremi, ki so ga mladinci moralni pozdravljati z dvignjeno roko. Če tega niso storili, jih je ustavil in si zapisal njihova imena. Toda tudi zanj so kmalu našli zdravilo. Med šolskim odmorom je odšla večja skupina mladincev na dvorišče gimnazija. Nato pa so se takoj drug za drugim, v razdalji petih metrov, pričeli vračati nazaj v stavbo. Drug za drugim so šli mimo fašista in

pozdravljali z dvignjeno roko. Ubogi Italijan je bil od udarjanja s petami in silkovitega premikanja puške pri vsakem pozdravu že nato, ko je šlo mimo njega 20 mladincev, tako truden in moker, da je lepo prosil, naj ga ne pozdravljajo več. Naslednjega dne straže ni bilo več.

Mladinsko vodstvo je želelo vedeti, kateri mladinci so vključeni v Gillu. Ker so se vključevali tajno, se je dalo ugotoviti le pri posebnih kinopredstavih za Gillove. Sonja Lavrič je dobila nalogo pred takšno predstavo postaviti se v bližino kina ter opazovati kdo bo šel k predstavi. Sonja sta se priključila še Majda Stritarjeva in Zan Marinček. Če bi nalogo opravila sama, ne bi bilo to nikomur sumljivo. Ker so stali pred vhodom v kino trije naši kompromitirani mladinci, so vse tri spoznali in jih aretirali.

Vse sile za našo vojsko!

Zbiranje vojaškega materiala se je pričelo že pred tem, ko so se ustanovili prvi partizanski oddelki. Nato so potrebe z razvojem narodnoosvobodilnega gibanja na terenu vsak dan bolj rastle. Prva skupina novomeških Skojcev, oziroma partijcev, je odšla v partizane 13. februarja 1942. Mladinska sekcija jim je pripravila lep poslovilni sestanek. Ker so Italijani takoj, ko je počela prva uporna puška, obdali vse mesto z bodečo žico in vse vhodne v mesto zastražili s tako imenovanimi bloki, je bilo treba za te mladince vso opremo spraviti čez blok. »Naši fantje«, kot so tem, ki so se odpravljali v partizane rekli, niso mogli tja brez vsega, čeprav so Italijani na bloku radi pregledovali. Tudi tokrat so se mladinci znašli. Največ opreme je šlo v otroškem vozičku. Italijanski karabinjer, ki je mlado »mamic« z otroškim vozičkom ljubeznivo pogledal, otročička pa poškotal po nosku z opazko »Che bello piccolo bambino« si pač ni mislil, da so pod njim tri razstavljene maverzice, ali zabojček ročnega bomb. očeje, nahrbtniki polni opreme, skratka oprema za partizane. Gotovo bi bil drugače pogledal, če bi bil to

vedel. Opremo so spravili nato do Štefke Valentincičeve na Brodu, od nje pa je šla naprej. Takih poti, zvičaj in iznajdljivosti je bilo seveda ogromno.

Aprila ali maja 1942 so našli Marjeta Vasič, Ciril Polajnar-Cibe in Ljuban Jakše-Zveličar pisalni stroj proti Trški gori. Stroj bi moral predati partizanom oziroma tehniku. Pri »pildu« nad ločenskim pokopališčem jih je dobila italijanska patrila ter aretirala. Verjetno so bili izdani.

Aktivisti OF so konec leta 1942 zmanjkili italijanskim vojakom v Bršljinu 11 pušk ter jih skrili na Marofu v Klemenčičevem ginokopu. Tone Savelj, Drago Marinček in Miha Gostiša so januarja 1942 dobili nalogo puške prenesti v Seidlovo žago, ki takrat ni obratovala. Vzeli so sanke, nanje naložili vreče, vse kot da eredo po krmo za zajce. Sani je vlekel Ciko Pakiz. V bližini glikopa pa je bil italijanski bunker. Delali so zelo previdno, puške odkopali, jih hitro stlačili v vreče napolnjene z mrvo, vse še enkrat prekrili z mrvo in središče spravili na odrejeno mesto. Verjetno jih je, ko so puške skrivali v Seidlovi žagi, opazoval Režkov Gorazd. Naslednji dan je šel tja in pu-

ške našel. Skozi okno ga je videl oditi k Seidlovi žagi policijski komisar Chiucellini, ki se mu je zdela zadeva sumljiva. Telefoniral je po patrulo in odšel z njo takoj proti žagi. Gorazd so našli pri mišnem kolezu, ko je pregledoval italijansko puško. Italijani so tako dobili vseh 11 pušk, ki so jim jih prej aktivisti OF s težavo odvzeli.

Nastajajočo narodnoosvobodilno vojsko je bilo treba oskrbovati s sanitetnim materialom. Tudi tukaj se je mladina dostojno oddolžila. Zbirali so rjuhe in jih trgali ter rezali na ozke kose za povoje, prinašali votle, prave obvezilne povoje in vse, kar je bilo mogoče uporabiti za nego ranjencev. Vse to je dr. Gostiša v svoji ordinaciji ponoči steriliziral, nato pa so vse dostavljali Ljudi in Nadi Midofter. Ti dve sta po raznih kanalih spravljali prineseno blago naprej k partizanom. Mnogo sanitetnega materiala so dobivali s pomočjo zdravnikov tudi iz novomeške bolnišnice.

To vse pa je le tisoč del tega, kar je napredna novomeška mladina naredila v letih 1941 in 1942. Spomin na mnoge akcije je že zabrisal čas: marsikatero ne bomo mogli več rekonstruirati, ker so ti, ki so sodelovali, pozneje

padli v partizanih. To je bila mladina, ki je oboroženemu okupatorju povzročala strah, mladina, ki je zbirala orožje, trosila listke, pisala borbena gesla po zidovih, zažgala okupatorjevo skladišče bencina na Kapitlju in naredila sto drugih akcij. Ti mladi ljudje so dan za dnem, brez strahu za svojo življenje, v zavesti, da je domovina v nevarnosti, krepili boj proti okupatorju in se tako pripravljali na odhod v partizane, ki je bil njihov največji cilj. Prva žrtve, ki jo je novomeška mladina dala, je bil srednješolec Maks Petrič. Padel je kot partizan maja 1942 v bližini Prečne. Še mnogi so padli za njim, s svojim delom, z bojem in s krvjo pa so zgradili blesteči lik mladina, ki bo še dolgo vzgled in ideal mladim pokoljenjem.

(Vse tovaršice in tovarišice, ki so pri akcijah novomeške mladine in v vrstah SKOJ pred vojno in med NOV v Novem mestu sodelovali, prosimo, da pošljejo svoje spomine z navedbami datumov ter imen, kolikor se obojega še spominjajo ter s kratkim opisom akcij ali sestankov na naše uredništvo. Poskrbimo, da v jubilejnem letu KPJ ohranimo kar največ teh pomembnih spominov!)

To je naša pot

Vsem delovnim ljudem občine Videm - Krško, delavcem, kmetom in delovni inteligenci iskreno čestitam ob četrtem praznovanju občinskega praznika v imenu občinskega ljudskega odbora in v svojem imenu!

Ob pregledu našega dela, zaključkov in načrtov od zadnjega občinskega praznika ugotavljamo, da se življenjski interesi in težnje delovnih ljudi vsak dan bolj uveljavljajo v konkretnem delu naše komunalne skupnosti. Številna delovišča kot gradnja stanovanj, javnega kopaljšča, modernizacija ceste, novi trgovski lokali, družbena prehrana, ustanovitve vrtnarije in trgovine s sadjem in zelenjavo, ukrepi za večjo kmetijsko proizvodnjo, skrb za ureditev in zboljšanje trgovine in gostinstva dokazujejo veliko skrb komune za delovne ljudi, ki jo moralno in materialno podpirajo delovni kolektivi in njihovi organi upravljanja.

Tako so se interesi podjetij in kolektivov združili z interesi komune kot osnovne celice naše socialistične ureditve za reševanje vseh problemov, ki so pomembni za zboljšanje in dviganje življenjskih

pogojev za slehernega delovnega človeka in njegove družine.

Doseženi uspehi, plod naših skupnih naporov kažejo, da utiramo pravilno pot. Ti uspehi in bodoče naloge pa nam hkrati narekujejo, da sodelovanje še bolj poglobimo in strnemo naše vrste, da bomo razvili svoje delo v komuni, tako da bo leta prestala biti zgolj administrativna enota določene teritorialnega območja. Postala bo vedno bolj specifična družbena politična oblika za organiziranje skupnih družbenih zadev. S tem se bomo najboljše oddolžili vsem padlim borcem in žrtvam, ki so žrtvovali svoje življenje za to, kar imamo, za kar se delovni ljudje v svetu še borijo in dali odgovor vsem obrekovalcem naše države in njene socialistične ureditve, ki na različnih mestih napadajo našo pot v socializem, ki je v praksi že preizkušena in sprejeta po vsej naši domovini.

VIDEM-KRŠKO, 13. avgusta 1959.

Stane Nunčič,
predsednik ObLO Videm-Krško

Za občinski praznik občine VIDEM-KRŠKO

Cestitajo in želijo vsem delovnim ljudem na področju občine Videm - Krško obilo uspeha pri delu za napredek in dvig občine; hkrati čestitajo za 20. obletnico tovarne celuloze in papirja »DJURO SALAJ«.

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR — OBČINSKI KOMITE ZKS — OBČINSKI ODBOR SZDL — OBČINSKI KOMITE LMS — OBČINSKI SINDIKALNI SVET — OBČINSKI ODBOR ZDRUŽENJA REZERVNIH OFICIRJEV — OBČINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV — OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA — OBČINSKA GASILSKA ZVEZA — OBČINSKA ZVEZA PRIJATELJEV MLADINE — OBČINSKI ODBOR ZVEZE VOJNIH INVALIDOV

KOLEKTIVI INDUSTRIJSKIH, OBRTNIH IN OSTALIH PODJETIJ IN USTANOVE

Tovarna celuloze in papirja »Djuro Salaj« — Tovarna čokolade in likerjev »Imperial« — Elektro Krško — Obrtna kovinarska zadruga — Konfekcija papirja — Valvasorjeva tiskarna — Mizarsko podjetje »LIPA« — Prekopa — Obrtna šiviljska delavnica »MODA« — Krojaška delavnica »KROJ« — Obrat tovarne perila Novo mesto v Kostanjevici — Kovinska galanterija Kostanjevica — Čevljarstvo Videm-Krško — Pekarna Kostanjevica — Čevljarstvo Kostanjevica — Gradbeno podjetje »Sava« — Gradilišče SGP »PIONIR« Novo mesto v Vidmu-Krškem — Komunalno podjetje — Zdrušno kmetijsko posestvo »Matija Gubec-Leskovec« — Kmetijsko gospodarstvo Kostanjevica — Trgovsko podjetje »RESA« — Tobak Krško — Avto trgovina Krško — Knjižarna in papirnica — Turist hotel »SREMIC« — Komunalna banka — Občinska hranilnica — Lekarna Videm-Krško — Zdravstveni dom — Lekarna Kostanjevica — Zdravstvena postaja Kostanjevica — Zavod za socialno zavarovanje, podružnica Krško — Transport Videm-Krško — Trgovsko podjetje za odkup vina in predelavo grozja — Vinarska zadruga Kostanjevica — Kolesarska servisna delavnica Videm-Krško. — Gostilna pri mostu — Gostilna pri Komotarju — Gostišče Murko — Gostilna vinarske zadruge Kostanjevica — Bife vinaeske zadruge Kostanjevica. — KMETIJSKE ZADRUGE: Videm-Krško — Videm-Krško levni breg — Raka — Kostanjevica — Prekopa — Podbožje.

Tovariš Planina z ženo pri okopavanju posevkov

Ko sem se napotil na Libno k tovarišu Danjelu Planincu, sem razmišljal, če ga bom našel doma ali ne. Kajti tov. Planinc se ne ukvarja le s kmetij, temveč je tudi član občinske ljudske ograde, predsednik zadrugaškega sveta, član sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, član sveta za socialno varstvo in član upravnega odbora občinske hranilnice Videm-Krško. Prizadevno se udeležuje tudi na gospo-

darskem polju, kar mu odvzame mnogo prostega časa. Kljub močni opoldanski pripeki sem ga našel na njivi pri delu. Tov. Planinc je že od vsega začetka član kmetijske zadruge Videm in z njo sodeluje v kooperaciji že dva leti. Na vprašanje, kako gleda na pogodbeno sodelovanje s kmetijsko zadrugo, je odgovoril naslednje: »Pogodbeno sodelovanje je

edina rešitev in možnost napredka v kmetijstvu. Pri individualni proizvodnji kmet ne pomeni ničesar. Posameznik nima strojev, v zadrugi jih je pa dovolj, na razpolago so tudi umetna gnojila, ki omogočajo večjo proizvodnjo. Pogodbeno sodelovanje je važno za proizvajalca, ker ima zagotovljene cene in prodajo. Zadruga nam zagotovi in je tudi dolžna, da odkupi pridelke. Prepričan sem, da v bodoče ne bo več možnosti druge prodaje, kakor prek KZ. Za posameznika je važno tudi to, da lahko proda ves pridelek skupaj, kar je najboljša rešitev za žep.

Uvidel sem, da nudi zadruga vse možnosti za najvišje hektarske donose in zagotovi odkup viška. Na vasi so že v veliki meri dobili znanje in so dovzetni za drug način obdelave.

Naša zadruga se je organizacijsko že močno utrdila, odkar smo se rešili trgovine. Zdal lahko skrbimo izključno za kmetijsko proizvodnjo in odkup. Naša zadruga bi lahko bila finančno in gospodarsko močnejša, če bi imeli upravne in zlasti poslovne prostore, ki so ji že obljubljeni. Razen tega bi potrebovali še srednje težki to, vornjak, plug za rigoliranje, motorno kosilnico in škroplilnico, tako da bi naš strojni park, ki je že zelo močan, še izboljšali.

»Kakšen bo pridelek?« sem ga poborjal.

»Letos kooperiram s pšenico, krompirjem in koruzo.« je odgovoril tov. Planinc. »Pšenica mi je odlično uspela. Ko sem jo očistil, mi je ostalo 38 tne na hektar za seme. Tudi koruza zelo dobro kaže, medtem ko bo krompir verjetno nekoliko slabši. Pa ne zaradi nepravilne nege, pač pa zaradi trikratne poljave. Kljub temu bom tudi drugo leto kooperiral s krompirjem, toda posadil ga bom drugje, kjer mu voda ne bo prišla do živca. Kooperacija je koristna, se mi izplača in s tem bom nadaljeval.«

Milenko Roš

Obisk pri kovinarjih

KOVINARSKA ZADRUGA VIDEM-KRŠKO, ki ima zaposlenih okrog 160 ljudi, je lani dosegla plan, ki je predvideval 200 milijonov dinarjev prometa. Ker delajo letos pod istimi pogoji kot lani, so sprejeli tudi

temu primeren načrt za leto 1959. Toda kmalu se je pokazalo, da bo ta plan znatno prekoračen, zato so ga tudi povzeli. Da so v tem letu toliko napredovali, je predvsem zaslug kolektiva, ki se vsestransko

razširila. Za to razširitev bodo potrebovali okrog 70 milijonov dinarjev. Proizvodnjo pa bodo na ta račun podvojili, 1962. leta bodo imeli že 1 milijardo bruto produkta in 300 zaposlenih.

V kovinarski zadrugi delajo precej na prostem

sko trudi, da doseže čim večjo proizvodnjo, vedno višjo strokovno usposobljenost, uvažanje akordov in plačevanje po učinku dela. Vse to je dalo povod, da so v kovinarski zadrugi od lani dvignili proizvodnjo kar za 60 odstotkov.

Člani kolektiva opravijo mnogo dela na prostem, toda pri tem jih ovira dež, pa tudi prikajajoče sonce. Če bi imeli več pokritih prostorov, bi se lahko njihova proizvodnja še povečala, saj imajo dovolj naročil z domačega in zunanega tržišča. Vse to narekuje, da bodo morali čimprej nadaljevati z gradnjo delavnice. Zato je kolektiv že sklenil, da bo leta 1960 de-

Konfekcija papirja bo razširila svoje poslovanje

Konfekcija papirja je začela obratovati v začetku lanskega leta. Ukvarja se s predelavo papirja vseh vrst. Najprej je izdelovala v glavnem ciklostilni papir, deloma pa tudi adntng role. Letos so začeli že s proizvodnjo papirnatih vrečk. Z razširitvijo asortimana in s povečavo obsega se vedno bolj zarašča vprašanje obratnih prostorov. Podjetje obratuje trenutno v nekdanjih garašah tovarne celuloze. Prostorji so majhni in bi komaj zadostovali za skladišče, vendar jih morajo uporabljati za vse potrebe podjetja. Kolektiv namerava pro-

izvodnjo še povečati in preiti na izdelavo higienskega papirja vseh vrst in sekare rol. To je potiskan papir s analinim tiskom, ki ga uporabljajo v trgovinah za zavijanje. Razširitev bo možna šele takrat, ko bodo zgradili nove poslovne prostore. Ker so vsi proizvodi navedenega podjetja zelo iskani in ker se zaradi naraščajočih potreb na trgu vedno bolj potrebujejo, se je kolektiv odločil, da zgradi nove obratne prostore v neposredni bližini bazena. Z gradnjo bodo pričeli v mesecu septembru, končali pa predvidoma avgusta prsodnjega leta. Po-

tem bo v konfekciji papirja zaposlenih nad 100 ljudi, predvsem žensk.

VSE ZA UTRDITEV SOCIALISTIČNE OBRTI

Ze družbeni plan občine Videm-Krško predvideva krepitve socialistične obrti, zato daje vso prednost ureditvi delav-

nic. Lani je bilo v sklopu Komunalnega podjetja Videm-Krško več manjših obrtnih delavnic. V njih se je čutilo slabobo delavsko upravljanje, cene so bile neurejene, niti ni bilo njihovega knjigovodstva najboljši. Pri njih ni bilo v celoti težnje za cenejšje usluge, ker ni bila

zadostno utrjena zavest delavcev. Sredstva, ki so bila ustvarjena, so bila razdrobljena.

Se danes so se vse obrtne delavnice združile, sredstva se akumulirajo, kar je omogočilo ustvaritev za tri milijone dinarjev lastnih sredstev v letu 1958.

Da bo njihovo delo lažje in uspešnejše, so že izdelali v Komunalnem podjetju investicijski program, ki predvideva gradnjo skupnih prostorov. Ker so se združile delavnice v skupni upravi, je prišlo tudi do enotnega delavskega upravljanja, ki pride sedaj v celoti do izraza. Ko bodo dogradili lastne delavnice, nameravajo vključiti še ostale obrtnike in s tem povečati uslužnostno dejavnost.

Pralnica ima dovolj dela

V pralnici stanovanjske uprave na Vidmu smo do bili perilo Rozalija Brian, ko je obračala vzvode pralnega stroja »Melle«: Kalt, Auf, Zu, Motor. Povedala je:

Vedno več perila dajejo prati v našo pralnico. Stroj napolnimo in izpraznimo po 240-krat na mesec, vsakič z 8 kg perila. Kljub temu mora, jo naše stranke čakati. Potrebno bi bil še en pralni stroj, dva bojtjerja, silvalni stroj, centrifugo in 4 do 5 žensk. Peremo v glavnem privatnim strankam, pa tudi hotelu Sre. mič, posestvu »Matija Gubec«, Celulozi, podjetju »Meso« in nekaterim gostilnam. Perilo tudi posušimo in zlikamo. Stranke so z delom pralnice v glavnem zadovoljne. Če bi imela pralnica šiviljni stroj, bi lahko perilo tudi zašili.

Stanovanjska uprava na Vidmu ima lep obrat, samo prostorj zanj niso najbolj primerni.

Trije televizorji

Obiskali smo Elektrotehnično delavnico Krško, ki je oddelek Komunalnega podjetja Videm-Krško. Ugotovili smo nameravali, če so začeli občani že uporabljati sodobna električna sredstva za gospodinjstvo, razvedrilo in ostalo.

Poslovodju delavnice Matku Abramcu smo zastavili nekaj vprašanj:

- Kakšnih del imate največ?
- Instalaterskih, na drugem mestu je popravilo radijskih aparatov, sledi previjanje raznih elektromotorjev in ostalo.
- Kaj pa električnih štedilnikov in sesalcev za prah imate že kaj po Krškem?
- Štedilnikov smo že precej priključili, pa tudi sesalci za prah pri nas niso več novost.
- Televizorjev pa gotovo nimate?
- Kar tri televizorske sprejemnike imamo na našem območju: enega pri »Potrošnji«, dva pa v Leskovcu.
- Povedal nam je še, da imajo pralne stroje, hladilnike, precej aparatov za sušenje las, ki pa žal povzročajo motnje v radijskih sprejemnikih — pa bo že njihova delavnica popravila, da teh motenj ne bo več. Zadovoljni so tudi z novim PGP kablom za električne napeljave, ker jim zdaj ni treba več krpiti zidu, da bi položili električno napeljavo.
- In njihova želja: da bi električni aparati čimbolj prodrli med ljudi, kar bi zagotovilo delavnici dovolj dela.

Šest hektarov sadovnjaka je dalo 125 ton breskev

V pisarni kmetijskega združnega podjetja »Matija Gubec« v Leskovcu sem našel le 3 mlade ljudi. To so bili blagajničarka Mimica Bizjak ter Franc Verstovšek in Lojze Mustar, oba študenta agronomije, na poletni praksi. Direktorja ni bilo doma; delavci z delovodjem so bili v drevnici nekje pri Vidmu-Krškem. Preostalo mi ni drugega, kot pogovoriti se s temi, ki sem jih našel doma. Najprej so sicer malo oklevali, nato je padla odločitev:

— Nekateri strokovne stvari bova povedala midva, sta izjavila oba študenta agronomije; — ostalo pa Mimica, ki kot uslužbenka marsikaj ve. Upajmo, da ga ne bom polomili.

— V redu, sem se strinjal in moram priznati, da mi pozneje ni bilo žal.

— Tako pravimo pripravljajmo delom, je razložil agronom Lojze.

— Teh 24 hektarov površin pripravljamo za breskove nasade. Zemljo je treba, predno zasadiš na njej dreve, temeljito pripraviti na to, saj raste drevo vrsto let.

NEKAJ O PODJETJU »MATIJA GUBEC«

Pričela je Mimica. Povedala je kratko zgodovino. — Posestvo »Matija Gubec« je nastalo iz ruševin likvidirane nerentabilne kmetijske obdelovalne zadruge 1953. Najprej je bilo splošno kmetijsko posestvo, ki se je ukvarjalo z živinorejo in obdelavo ornih površin. Leta 1957 smo pričeli s specializacijo in danes je »Matija Gubec« specializirani

sadjarstvo proizvodni obrat; posestvo ima 52 ha površin. Nadaljevala sta agronoma Franc in Lojze.

— 12 in pol hektarov nasadov že rodi. Razen tega je še 1,5 hektara breskovega nasada v terasah. Tega so zasadili leta 1937. Dalje 8,25 hektarov hrušk, zasajenih leta 1958, in še 2,53 hektara hrušk; kdaj so zasadili te, midva ne veva. 24 hektarov površin je v obnovi, nekaj manjših nasadov pa je zasajenih z jablanami in jagodami.

— Kaj pomeni to »površina je v obnovi«?

— Tako pravimo pripravljajmo delom, je razložil agronom Lojze.

BRESKVE IN HRUSKE

— No, povrhnjico se k nasadom. Kot je videti, gojite le breskve in hruške. Poveste kaj o tem!

— Na posestvu so pričeli najprej s poskusnim nasa-

dom. V takšnem nasadu, ki na vadno ni posebno velik, zasadijo v vrstah mešano več sort dreves, ki jih nameravajo gojiti. Nato prične doba opazovanja do prvega leta rodnosti. Tako ugotovijo, katera sorta je za zemljišče in podnebne pogoje najprimernejša. Tukaj se je od breskve najbolj obnesla sorta Pistoja in danes so v strnjem nasadu z njo zasajeni štiri hektari in pol. To je zgodnja vrsta breskev, ki je zato na trgu močno iskana. Zdal pa še hruške; najbolj sta se obnesli sorti Clergee in Viljemovka. Šest in pol hektara strnjene nasade je z njima že zasajenega. Viljemovka je zgodnja hruška, Clergee pa zimska.

Posestvo ima tudi drevnisko, kjer vzgaja vse sadike, ki jih za nasade potrebuje. Da ne pozabimo omeniti še dva in pol hektara jabolčnega nasada na najeti zemlji. Tu gojimo jabolane znanih sort Jonatan in Delišes.

POBOČJE SADJA

bi lahko rekli vsej površini kmetijskega združnega podjetja »Matija Gubec«. Rade volje sem se odzval povabilu

meto, torej tako, da obračamo veje tudi navzgor, med vrste, vendar le toliko, da je mogoča strojna obdelava zemlje.

VSAKO DRUGO DREVO BOMO PRESADILI

je nadaljeval Franc. — Drevesa sta zdaj zasajena »trikrat en meter«. To pomeni, da je deblo v vrsti oddaljeno od naslednjega 1 meter, razdalja med vrstami pa je tri metre. Ko debela primerno dorastejo, jih z zemljo in koreninami vred presadimo. Vsako drugo drevo gre ven.

— Kako opravite to? me je zanimalo.

— S posebnim priključkom na traktorju, je nadaljeval Lojze. — Jeklena čeljust se zareže v zemljo pod korenine, dvigne drevo z zemljo vred iz tal in tako drevo takoj prenese k že pripravljani jami v novem nasadu. Drevo raste nato normalno naprej.

— Veje so povezane z rafijo kot v vinogradu! sem se začudil.

— Seveda, sta pritrdila mlada agronoma. — Vsako vejico, ki bo rodila plod, narahlo upognemo navzdol in prevedemo z rafijo. Hranilne snovi se v vzboklini tako privezane veje nabirajo in pravilno dotekajo k plodu, ki je zato lepši. Lahko tudi usmerjamo veje enega drevesa k drugemu. Ne-

(Nadaljevanje na 4. strani)

POMENEK UPRAVLJAVCEV

Zapiski z zadnje seje upravnega odbora tovarne celuloze in papirja DJURO SALAJ

Minuli četrtek zjutraj smo članikarji »Dela« Radia Ljubljane in Dolenskega lista stopili v tovarno na Vidmu. Proti navadi nas ta dan ni pozdravilo brunjevo stroje; tovarna je bila v 12-urnem remontu in samo fotograf je v proizvodnih oddelkih ujel nekaj na svoj trak. Nas pa so ljubozno povabili na sejo upravnega odbora — in članikarjem na ljubo! — celo spremenili del dnevnega reda, da smo lahko slišali nekaj najzanimivejših poglavlji, ki so bila ta dan na vrsti. Prijeto presenečenje, ki ga ne doživim v vsakem našem podjetju!

Ceprav je težko trditi, da je mogoče spoznati problematiko podjetja že z ene same seje delavskega sveta ali upravnega odbora, pa je vendarle res, da človek lahko ugotovi bistvo problemov, če takoj seji prav prisluhne in se poglubi v razpravo skupno z njimi, ki na seji rešujejo pomembne in odgovorne naloge.

Tudi tokrat je bilo tako. Deljal sem že, da so nam na ljubo spremenili potek dnevnega reda. In če bomo v nadaljevanju sledili enemu delu zadnje seje upravnega odbora tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj«, bomo mimogrede sredi najbolj zanimivih vprašanj, ki so trenutno pred kolektivom.

PREJ: »Ah, kaj, zdaj ni zanimanja...« — SDAJ: Čez 400 abonentov!

Točka dnevnega reda: Sekretarjevo poročilo o uvedbi topliega obroka. — »Anketa je pokazala, da je precej zainteresentov...« zasto smo 1. avgusta vpeljali delitev topliega obroka. Uspehi: prvi dan 200 obrokov, drugi dan 260, tretji dan blizu 300, zdaj pa je že več kot 400 delavcev, ki z veseljem jemljejo obrok toplie hrane kot izdatno, ceneno malico... Delavec plača za obrok 30 dinarjev, ostalo pa prispeva kolektiv. Težave: premajhni štedilnik v hotelu »Sretnič«, kjer nam po pogodbi kuhajo enolončnice. Ali nam te usluge zaradi premajhnih prostorov res ne morejo nuditi? Predlog: ureditev lastne kuhinje v tovarni. Pomislek: preveliki stroški za takojšnjo ureditev vseh potrebnih prostorov, skladišč in podobno. Rešitev: nakup električnega kuhinjskega kotla. Drugi predlog: pomenek za občino, da se uredi večji obrat družbene prehrane še za

ostala podjetja, s skupno udeležbo pri kritju stroškov...

Torej ne bo držalo, kar so govorili v tovarni še lani, da »ni interesa« za topli obrok med delavci. Že po 8 dneh se je prijavilo 400 ljudi! Za 30 dinarjev vsakdo raje poje kaj okusnega in topliega, kot nekaj kosčkov rožin salame in suh kruh. S hotelom pa se bo treba še pomeniti glede prostora, pomoči, sodelovanja in usluge (hotel je pravzaprav zgradila tovarna, da bi omogočila prehrano svojim delavcem in potujočim prenočiščarjem).

Kratka točka, a dala je vrsto pametnih, preudarnih predlogov! V ospredju vsega: skrb za delavca, za izboljšanje njegove prehrane med delovnim časom.

Točka: plan kadrov za desetletni razvoj tovarne. Stvar sodi pravzaprav med »pregled izpolnitve zadnjih sprejetih sklepov«, pa ni zato nič manj zanimiva. Ko poslušajo tovarniški referentovo poročilo, se oglašajo direktor tovarne: »... Desetletni plan nam kaže, da bo tovarna potrebovala še 12 inženirjev in 30 tehnikov. Vendar se mi zdi, da je ozko postavljen, če primerjamo podjetje z njegovim razvojem in dejanskimi potrebami. Menim, da bomo morali za vzgojo kadrov odmeriti večja sredstva in si zagotoviti doma vzgojene bodoče strokovnjake. Z »vrbovanjem« kadrov ne bomo prišli nikamor, ne mi, ne sosednja podjetja...« Sklep: ponovno pregledati plan kadrov. Sedanjim 40 študentom, ki so s pogodbami vezani na različne službe v podjetju, naj se priključijo novi bodoči kadri s srednjo in visoko izobrazbo. Dober gospodar misli vedno naprej!

Sledi poročilo plansko-analitičnega oddelka, ki je precej podobno »bojni napovedi« in naskoku na tisoče ton papirja, celuloze, lesovine in lomspaka.

»Poslovati bomo vse dneve in nedelje, razen 16. avgusta, ko je občinski praznik in proslava 20-letnice obstoja podjetja. Odsteti moramo tudi 12 ur zastoja 6. avgusta zaradi popravila turbine. Normativni plani bodo taki kot so bili v juliju. Več pažnje moramo posvetiti asortimanu proizvodov, ker v prvem polletju plan tega ni bil zadovoljiv. Sledijo podatki:

toliko in toliko ton topolove beljene celuloze (na zalogi je 9 tisoč kub. metrov topolovine, ki jo moramo pred zimo predelati), toliko ton celuloze za izvoz, toliko lesovine, lomspakja, roto papirja... Številke se nizajo, načrt je najbrže v redu, ker nihče ne daje pripomb.

V primerjavi z družbenim planom bo ta mesec 130 milijonov din različne; 12-dnevni remont tovarne bo izvršen šele v septembru, čeprav je bil prej predviden za avgust.

»So vsi naročniki obveščeni, da bo papirja v septembru manj?« vpraša predsednik upravnega odbora.

»Se več! Zagotovili smo izvoz celuloze, da bodo časopisna podjetja lahko pravočasno uvozila 2000 ton roto papirja iz Italije in 1000 ton iz Avstrije...«

Res, če tovarna na Vidmu nekaj dni stoji, pomeni vsak dan zastoja 100 ton papirja manj na domačem trgu. Remont pa mora biti opravljen, sicer bi lahko prišlo do hudih okvar. (Vprašanje nujne postavitve drugega papirnega stroja je zagledal več kot pereč problem za vsa jugoslovanska časopisna podjetja. Če ga bodo postavili na Vidmu, bo najmanj milijardo in 700 milijonov omejiti kot kjerkoli drugje!)

Sledi še pregled proizvodnih uspehov in problemov za junij. Vmes zanimiva debata: kakšna naj bo politika podjetja v bodoče? Ali naj izdeluje več celuloze in jo daje za izdelovanje lepence, pri čemer se krasno zaslužijo, ali pa naj se usmeri z vsemi silami v proizvodnjo beljene celuloze in tako stoočstočno zagotovi delo novi belinici, pa koristi socialistični skupnosti kot celoti?

Zanimiva vprašanja. Iz razprave začutiš, da odnos med načrtovanjem, proizvodnjo in komercialno niso docela vključeni, da se finančni interesi prepletajo z vprašanji iskanja trga, ponudbe in povpraševanja, da je skratka pomenek o trgovanju s celulozo zelo zanimivo poglavje, ki pa ga tu v celoti zaradi omejenega obsega ne moremo obdelati.

Odstopanje od načel ali začasna rešitev?

Sledi zanimivo poglavje današnje seje. Uradno ga imenujemo s točko: Dopolnitev pravilnika o delitvi čistega dohodka. O zadevi govorijo te dni v vseh oddelkih tovarne. Za kaj gre? Poglejmo nekaj števil:

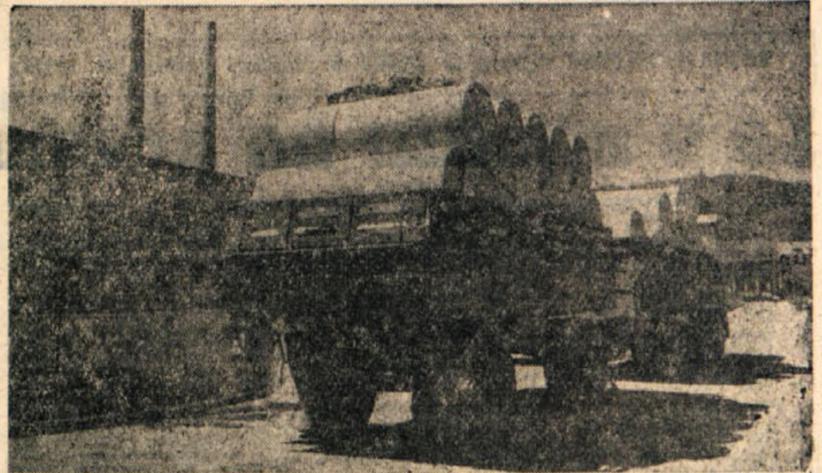
Podjetje je v I. polletju uresničilo družbeni plan z zelo zadovoljivim rezultatom; pri celulozi je bil plan dosežen s 111 odstotki, pri lesovini 100-odstotno, pri lomspakirju 84-odstotno, pri papirju 103-odstotno, kar da skupno pri vseh izdelkih 103 odstotke ali 3 odstotke čez plan. Uspeh je povsem zadovoljiv, posebno če upoštevamo, da naj bi bila letošnja proizvodnja za 2.062 ton večja od lani dosežene, ki pa je bila ena največjih, odkar je bilo podjetje 1939. leta ustanovljeno!

Slabši od proizvodnje je finančni rezultat. Namesto planiranega dohodka 133 milijonov ga je po obračunu nekaj nad 77 milijonov. Izmed mesecev je letos najboljši marec, na drugem mestu je junij, pa vendar je dobička prav v juniju najmanj. Čemu? Asortiman v I. polletju ni bil

docela uresničen; izdelali so 708 ton manj beljene celuloze (diagram po 143 din), toda kar 1.177 ton več nebeljene celuloze tretje kvalitete (diagram samo po 87 din). Pri celulozi je še več drugih pripomb; ovojnjega papirja so izdelali 241 ton premalo. Dohodka podjetja je 82 milijonov manj, kot so predvidevali stroški proizvodnje pa so proti pričakovanju narasli. Nekaj dražje so nekateri surovini (29 milijonov din), veliko več kot prej so pa porabili prima lesa za proizvodnjo terca celuloze (vsaj za 17 milijonov škode oziroma razlike). Bellinca je izkoriščena komaj 60-odstotno, slabše celuloze pa je izdelane več kot je bilo predvideno. Prispevek za vodni sklad se je nepričakovano povečal za 18,5 milijona din; prištelimo še razlike v ceni lesa in podobno, pa moramo pritrčiti analitični oceni, da je poglavje »stroški proizvodnje« v podjetju navzlic napredku v proizvodnji zamerljeno.

Posledice so pereče zdaj zaradi tega, ker je prizadet predvsem nov način nagrajevanja po enoti proizvoda. Po domače povedano: trenutno je v podjetju premalo denarja, da bi dosledno uresničili nov način nagrajevanja za prvo polletje 1959. Res je, da gre za nekaj novega, v čemer tovarna še nima prakse. Prvi poskus je to, vendar obeta marsikaj razveseljujega. Čeprav bi morda posamezne podatke kazalo še preveriti in točneje utrditi. Težava je tudi v tem, da gre za obračun za 6 mesecev skupaj; ljudje pradi predbijajo, da so letos v tovarni pol plače že prejeli, na norme so prejel spet približno pol plače, trenutno pa je na razpolago za delitev približno 6 milijonov dinarjev, potrebovali pa bi jih vsaj 15, če bi spreleta načela hoteli v celoti uresničiti.

O tem so razpravljali pred

Ob 20-letnici ustanovitve podjetja pošiljamo tovariške pozdrave vsem kolektivom papirne industrije FLRJ in vsemu delovnemu ljudstvu novomeškega okraja

KOLEKTIV TOVARNE
CELULOZE IN PAPIRJA

»DJURO SALAJ«

Videm-Krško

NAŠE GESLO: S CIMBOLJSO PROIZVODNJO CELULOZE IN PAPIRJA POMAGATI PRI SOCIALISTIČNI GRADITVI NAŠE DOMOVINE!

Nudimo naše prvovrstne izdelke: vse vrste sulfite beljene in nebeljene celuloze, časopisni papir, ovojni papir in druge vrste papirja.

dnevi že na konferenci tovarniške organizacije ZKS. Predlogov je več: z novimi načini nagrajevanja začeti s 1. avgustom. Drugi: letos samo statistično spremljati bodoči način plačevanja, z njim pa začeti s 1. januarjem.

Kaj je potemtakem z delitvijo »dobička«? Predlogi so različni: prav gotovo ni najboljši tisti, ki pravi: vsem enako, od čistilke do direktorja (češ, kaznovani bodo tisti, ki so krivi za slabši finančni uspeh). Po daljšem obravnavanju in tehtanju predlogov ob-

velja zadnji: deliti pol plače po tarifnih postavkah. O tem bo razpravljaj jutri delavski svet.

Razprava pa je odprla vrsto novih problemov: če je lahko brusilnica z znižanjem delovne sile znatno povečala svoj sklad osebnih dohodkov, bo treba to doseči tudi v celulozi, ki ima po 3-4 ljudi stalno »rezervi«. Vprašanje »nadar« posameznikov, kvalitete v celulozi, posegov v posamezne oddelke in večje delovne discipline, kjer ta ni zadovoljiva, prizadevanje za doseg pravičnega asortimana proizvodnje itd. itd. — vse to so zdaj odprta vprašanja. Upravni odbor ne bo mogel mimo njih. In vse kaže, da tudi ne bo šel mimo njih, saj gre za uresničitev načel, ki jih je kolektiv sprejel z letošnjimi tarifnimi pravilniki.

(Pri tem zunanji činitelji ne bi smeli pozabiti, da tarifni pravilnik niso več instrument za delitev sredstev med družbo in podjetjem, temveč samo še instrument notranje delitve zaslužkov delavcev. Če bo kdo v tovarni manj — ali pa tudi več — dobil kot njegov sosed, so za to upravičeni vzroki! Seveda je res, da kolektiv glede delitve dohodkov prejšnja leta ni vedno zavzemal najbolj pravičnih stališč in da so težje »vse razdeliti, kar le gre«, s strani posameznikov še vedno močne. Toda delavski svet in upravni odbor podjetja morata dobiti tudi od zunaj podporo za svoja stališča, s ka-

terimi hočeta utrditi načela novega nagrajevanja, ne pa intervencije, ki so na prvi pogled dobre, a v bistvu zbijajo ugled nove tarifne politike!)

Tovarna na dan našega zadnjega obiska ni obratovala; v vseh oddelkih pa so bile na delu skupine, ki so vneto čistile stroje, popravljale, izboljševale drobne pomanjkljivosti in podobno. »Vemo, da proizvodnja narasča, a morali bomo doseči tudi v finančnem poslovanju in odnosih zadovoljive uspehe!« so mi odgovorili na več krajih, kjer sem se zaustavil po prekinjeni seji upravnega odbora. Da bo to treba v resnici doseči, o tem ne dvomi nihče v podjetju; treba bo le dosledno nadaljevati pot, ki sta jo pokazali redna letna in izredna partijska konferenca letos maja in junija. Dosledno, pravim, kajti v modernem kombinatu celuloze in papirja, ki ga je socialistična skupnost zgradila v Vidmu-Krškem s težkim milijardami našega denarja, je vsako polovičarstvo dvakrat škodljivo.

Ukrepi, ki sta jih delavski svet in upravni odbor podvzela v tej smeri zadnje mesece, nas prepričujejo, da se stvari v tem našem največjem podjetju učinkovito izboljšujejo. To pa je ob 20-letnici obstoja tovarne tudi najlepši prispevek kolektiva za nadaljnjo utrditev delavskega samoupravljanja na Vidmu.

TONE GOSNIK

Upravni odbor zaseda...

O drugem papirnem stroju

Pred izidom jubilejne številke »Videmskega celulozarja« smo 18. julija zaprosili tovariša direktorja Lado Trampusa, da bi članom kolektiva povedal, kakšno je trenutno stanje glede možnosti postavitve drugega papirnega stroja v naši tovarni. Sivar nam je takole pojasnil:

»Investicijski Program je bil izdelan in pravočasno oddan republiški revizijski komisiji v pregled, ki ga je odobrila.

Povedati je treba, da smo pravzaprav neke vrste uslužnostno podjetje naših časopisnih podjetij; uresničitev postavitve drugega papirnega stroja bo precej odvisna tudi od stališč, ki jih bodo zavzela ta podjetja. Kot nam je znano, so ta podjetja za drugi papirni stroj zelo zainteresirana; časopisnega papirja nam v državi že letos primanjkuje. Naše podjetje lahko nudimo jamstvo, da bo investicija za nov papirni stroj čimprej realizirana, prej kot kjerkoli drugje. Prav tako jamčimo skupnosti hitro in zanesljivo proizvodnjo. In tretje, kar je zelo zanimivo; postavitev drugega papirnega stroja nudi možnost znižanja prodajne cene časopisnega papirja za približno 10 dinarjev pri kilogramu! Omenil bi še, da je investicija tega stroja pri nas s stališča rentabilnosti pred vsemi drugimi interesi, vendar se lahko zgodi tudi to, da bo pristojni organ forsiral postavitev nove investicije v industrijsko, manj razvito področje. Vemo pa tudi, da je naš okraj med industrijsko zaozmatilni predel in Slovenijo, saj je glede tega eden izmed zadnjih okrajev.

Zadevo bo rešila Jugoslovanska investicijska banka v Beo-

gradu, ki ima nalogo, da predvsem ugotavlja prioritetni red glede na rentabilnost naložb svojih sredstev, rešitev pa je odvisna tudi od odbora za gospodarstvo pri Zvezni ljudski skupščini, ki razen rentabilnosti upošteva tudi politične in ostale pogoje za take naložbe.

Tovariš direktor, ali bi nam razložili, kakšno so perspektive za razvoj celotnega podjetja, gledano v luči postavitve drugega papirnega stroja?

»Višina sedaj predvidenih investicij znaša 3 milijarde in 284 milijonov za osnovna sredstva, medtem ko je potrebnih za obratna sredstva 300 milijonov dinarjev. Od tega bo znašala lastna udeležba okraja in tovarne 30 odstotkov. Rok odplačevanja znaša 5 let, čeprav je bil na zahtevo banke podaljšan na 7 let.

Bruto proizvodnja v tovarni bi se s postavitvijo drugega papirnega stroja povečala za 1 milijardo in 305 milijonov dinarjev na leto, dohodek podjetja (se pravi ostanek dohodka) po zdaj veljavnih instrumentih pa bi bil 241 milijonov dinarjev na leto. Na novo bi zaposlilo približno 100 ljudi. Obstajala bi možnost zaposlitve tudi za žensko delovno silo, kar je za naše področje zelo pomembno. Glede na povečano proizvodnjo podjetja bi nujno morali začeti načrtno gojiti v okraju in v Sloveniji topolove plantaže. Tudi v novomeškem okraju imamo vzdolž Save, Krke in še marsikje drugod zelo ugodne pogoje za plantažne nasade tega hitro rastočega listovca. S tem bi pridobili v kratkem času večjo surovinsko osnovo za celulozo in lesovino. Proizvodnja celuloze bi se povečala

za pribl. 8-9.000 ton, topole pa bi za to delo potrebovali 50.000 kubičnih metrov na leto.

Naj še pripomnim, da se bo vprašanje reševanja sredstev za novo investicijo reševalo v sredini prihodnjega meseca.

Alli smo se glede potrebnega časopisnega in ostalega papirja že približali svetovnemu povprečju?

»Znano je, da lahko merimo kulturno raven posameznih držav po porabi časopisnega papirja. Podatki kažejo, da smo glede tega še sorazmerno nizko, saj porabi naš državljan na leto povprečno komaj 1,6 kg časopisnega papirja, medtem ko pride na osebo na Poljskem 1,8 kg, v Romuniji 2,3 kg, v Italiji 3,8 kg, v Zahodni Nemčiji 7,5 kg, v Franciji 13 kg in podobno. Kot socialistična država se moramo torej v proizvodnji približati neosocialističnim državam in jih tudi presčiti. Najmanj, kar moramo doseči, pa je to, da dohitimo sosednje države.

Pri reševanju problema časopisnega papirja se doslej ni upoštevalo tudi dejstvo, da je mogoče tak papir uporabljati tudi za tiskanje knjig v rotaciji. S tem se nam ponuja priložnost za pocenitev knjig, predvsem šolskih. Po svetu tiskajo na rotaciji ogromno število knjig, medtem ko pri nas ta koristna oblika tiskarsko-izdatniške dejavnosti še ni prodrla.

Poudaril bi za konec še tole: naše podjetje bo letos, kakor vse kaže, izdelalo pribl. 500 ton papirja več kot znaša naš letošnji plan. Vendar tudi to ne bo rešilo pomanjkanja papirja v Jugoslaviji. Nujno bo že letos do konca leta uvoziti približno 5.000 ton papirja, da bodo ust-

varjene vsaj minimalne zaloge pri časopisnih podjetjih, v tem položaju bi pomenil enodnevni izpad papirnega stroja iz proizvodnje veliko škodo za vso jugoslovansko skupnost. Posledica bi bila, da nekateri časopisi ne bi mogli redno izhajati.

Vse to govori v prid postavitve drugega papirnega stroja v državi. Potrebe po časopisnem papirju, glede katerega smo še pred nekaj leti menili, da ga bomo imeli s postavitvijo prvega papirnega stroja v naši tovarni vsaj za nekaj prihodnjih let dovolj, narasčajo in so v skladu s splošno rastjo in s dviganjem življenjske ravni naših domovini.

(iz »Videmskega celulozarja«, glasila kolektiva tovarne.)

Direktor tovarne tovariš Lado Trampus: »Čeprav bomo izdelali letos 500 ton več časopisnega papirja kot lani, ga bo treba zaradi narasčajih potreb več tisoč ton uvoziti...«

OD STRELOV V DOBRAVI DO VELIKANA OB SAVI

Popotnik, ki greš mimo mesta na obeh straneh Save, stopi za hlip ali dva na razvaline Starega gradu, na prazgodovinsko Ljubno ali na veselo Trško goro — samo za hipec ali dva pozabi na vrvež, ki ga je polno mesto pod tabo, samo za nekaj trenutkov povasaj v komaj minuli bližnji preteklosti...

Tam, kjer se dvigujejo pod nebo dva velikana — kadar puhata iz svojih plip, ju vidiš čez prostrano zeleno Krško polje tja pod Gorjance — je pred pičilimi 20 leti rasla koruza, v jeseni pa so se pasle po videmskih travnikih krave. Potem se je začelo; iz prvih barak v polletju 1938 in vrtila za vodnjake se je iz ugibanj domačinov porajal temelj nove tovarne za proizvodnjo celuloze. Morda ni odveč spomin, da je moral takrat lastnik z zvijačo odkupovati zemljo; da je spleh dobil prostor za postavitev tovarne; »spobojnihe glasov, da bodo »delavci uničili kmeta, da so brezbožniki« in pod, je bilo takrat precej. Pa je vendar že leta 1939 kakih 150 ljudi dobilo kruh v domačem kraju, kjer ga prej ni bilo. Naredili so 1.030 ton celuloze in 53 ton ovojnjega papirja.

Skromen začetek, ki je leta 1941 dosegel sicer 5.507 ton proizvodnje, pa nato spričo vojne naglo upadel. Okupator je tovarno vzel, pozabili pa je, da stoji na slovenskih tleh. Uporna misel je rodila pod vodstvom Partije prvo krško partizansko četo; 29. julija 1941 je po izdajstvu padla v roke nemškimi morilcem, ki so naslednje jutro v Dobravi pri Brežicah ubili devet mladih, neiskkušenih src... Požar, prižgan v Spod. Posavju s plemenito žrtvijo mladih skojevcev, potlej ni več ugasnil, čeprav je včasih le prikrilo tiel.

Vrnitev izselencev, pesem zmage osvoboditeljev-partizanov in nov delovni polet sta izpolnila leto 1945. Komaj obnovljena, je tovarna na Vidmu leta 1946 že dala našim podjetjem 4.345 ton celuloze in 202 ton papirja, prihodnje leto že 8.901 tona, leta 1948 12.440 ton in leta 1954 je dosegla 13.296 ton skupne proizvodnje. Leta 1955 je stekla proizvodnja domačega časopisnega papirja, ki smo ga vse dotlej uvažali; od 4.503 ton in prvem, poskusnem letu, so že prihodnje leto dosegli domači delavci 23.564 ton papirja, predlanski nad 28.000 ton in lani celo 31.437 ton! Skupna proizvodnja je lani znašala že 31.158 ton vseh izdelkov v kolektivu, ki se je medtem razvil v moderen kombinat celuloze in papirja s 860 zaposlenimi ljudmi — upravljavci proizvodnje in njene delitve.

V jubilejnem letu, ko se spominjamo 40. obletnice ustanovitve naše Partije, slave v nedeljo svoj pramnik tudi proizvajalci celuloze in papirja v mladem mestu ob Savi. Čeprav je za Krškim stoletna in častitljiva zgodovina, ga je Videm onstran Save prerodil in pomladil.

Novi čas je tu; pred tabo se razgrinja tovarna-velikan, v hribu nad njo velika stanovanjska kolonija, takoj onstran železniške proge pa raste bodoči delavski center mesta, ki bo že letos povečan za skoraj 140 novih stanovanj. Ob tovarni moderen kopalni bazen in športno strelišče, onstran ceste nov hotel, gradnja sodobnih trgovin, na desnem bregu Save športni stadion, v starem delu mesta nova kanalizacija in vodovod. To je Videm-Krško.

In ko zreš na mesto pod sabo, na Savo in tovarno-velikana, na vse to bogato in živahno utripajoče življenje Vidma-Krškega — v resnici sta postala en pojem, čeprav imata dve imeni! — se spomni, popotnik, smrti prvih krških partizanov-junakov in borev! To, kar kliče v mladem mestu, je nadaljevanje njihovega življenja. Pesem dela v številnih novih podjetjih, delavčevih in obratnih, brunjeve traktorje na bogatih njivah, polne šole mladega, bistrega rodu, nenehno utripanje moderne proizvodnje v tovarni celuloze in papirja DJURO SALAJA — z vsem tem je prepletene življenje prvih krških skojevcev, ki so častno padli po ukazu domovine.

Njihova smrt je rodila stoteren sad. Tudi njim smo dolžni večno hvalo, da danes svobodni in neodvisni gradimo sebi in bodočim rodovom svet socializma, miru, bratstva in napredka.

Tovariša Barbiča smo dobili pri brusenju dela ležaja glavne osi papirnega stroja; tu gre za stotinke milimetra...

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORTI IN TELESNA VZGOJA • SPORTI IN TELESNA VZGOJA

Le v atletiki na prvem mestu

S študentskih športnih iger »BRATSTVA IN EDINSTVA« v Bihaču

Preteklo nedeljo so se iz daljnega Bihača vrnilo v Novo mesto novomeške športne ekipe študentskega kluba, ki so štiri dni tekmovali na letošnjih prvih študentskih športnih igrah »Bratstva in edinstva«. Ker zaradi različnih težav in podedenosti še kompletne ekipe, so doseženi uspehi manjši kot smo pričakovali. Le v atletiki so nastopili vsi najboljši in uspehi izostali. Novomeška atletika vrsta je premočno osvojila prvo mesto z 26 točkami pred Banjo Luko, Karlovcem in Bihačem, ki so zbrali vsak po 12 točk. Proti pričakovanju so bili doseženi nekateri zelo dobri rezultati: Potr — 184 cm (skok v višino), Zure — 686 cm (nov novomeški rekord v skoku v daljino), Zalete — 11,7 na 100 m in 654 cm (?) v skoku v daljino itd.

Na pobudo študentskega kluba iz Bihača so letos prvič priredili študentske športne igre »Bratstva in edinstva«, na katerih so nastopili športniki — srednjškolci in študentje, iz šestih študentskih klubov Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Slovenije, Slovenija je zastopala novomeški študentski klub, vendar ne tako uspešno kot smo pričakovali. Vzrok je več v času poletnih počitnic je težko zbrati vse najboljšje, ker so nekateri v službah, drugi v brigadah ali kje daleč na poletnih, nekateri pa imajo nemogoče in vse graje vreden odnos do svoje študentske organizacije. Ker je bilo tekmovanje v Bosni, v precej oddaljenem Bihaču, se nekaterim enostavno ni ljubilo potovati v Bihač, posebno ko so zvedeli, da se potuje z vlakom. Novomeški študentski klub ima na razpolago majhna finančna sredstva, zato ni mogel pripraviti prevoza z avtomobili ali avtobusi, kot so nekateri vajeni. To pa očitno nekaterim posameznikom, posebno nekaterim odbojkarjem »zvezdnikom« ni bilo po volji, zato so raje ostali doma. Težko si je predstavljati presenečenje prirediteljev iger, ko so zvedeli, da novomeška študentska odbojarska ekipa ne bo nastopila. Znano je, da so skoraj vsi igralci novomeške ligaske vrste študentje, zato so pričakovali, da bodo videli kvalitetno odbojko, ker sta tudi domači in banjalški klub imela prave dobre odbojarske vrste. Razočaranje je bilo precejšnje, vendar so ga člani ostalih ekip, predvsem atletske in rokometne, uspešno zmanjšali, ker so le nekako uspešno »skrpali« odbojarsko ekipo, da je nastopila na igrah. Od šestorice se je Potr malo več peča z odbojko, medtem ko so ostali bili le malo manj kot začetniki. Prizmati pa je Zure, da se je ekipa poizkuševalno barila, vendar kakega večjega uspeha ni mogla doseči. Ze v prvi tekmi je podlegla študentom iz Siska z 1 : 3. Skoraj enak položaj je bil v malem rokometu in velikem nogometu. Rokometaši iz Crnomlja niso nastopili, zato je bila novomeška vrsta še vnaprejšje obojena na uspehe, ker so v njej nastopili štirje igralci, ki se z rokometom ne bavijo. Tako so rokometniki navzlic poizkušavali in krepkem odporu izgubili že prvo tekmo z vrsto iz Siska z rezultatom 13:18 (7:8). Tudi nogometaši je šlo na pot le sedem, ker je klub nameraval sodelovati le v malem nogometu, kjer igra 7 igralcev. Ker pa je prireditelj iger na vsak način želel, da bi novomeški klub nastopil tudi v velikem nogometu, so štiri mesta v enajstojici zapolnili atleti in rokometniki. Tako oslabljena ekipa se ni mogla uspešno upirati ekipi karlovskega kluba in je podlegla z rezultatom 0:3. V malem nogometu je bilo precej drugače. Novomeška nogometna sedmorica je prvič nastopila v tej novi športni panogi. Zreb jim je za nasprotnika določil domačo-bihačko ekipo, ki je bila kasneje zmagovalec turnirja. V prvem polčasu, ko Novomeška ni še niso bili utrujeni, so bili popolnoma enakovredni domači ekipi. Se več. Nekaj časa so celo vodili z 2 : 1, toda kasneje niso mogli vzdržati ostrega tempa, ki je značilen za mali nogomet in so podlegli z 2 : 3.

Kmetijska inšpekcija pri OLO Novo mesto pripravlja že tretjo izdajo petletnega plana razvoja kmetijstva v našem okraju. Delo bo gotovo še ta teden. Plan je bilo treba popravljati zaradi priključitve dela bivšega okraja Trbovlje in zaradi združevanja občin. V novem načrtu bo obdelano kmetijstvo vsake občine tako, da občinam ne bo treba izračunavati svojih planov še posebej.

Veterinarska inšpekcija pri OLO Novo mesto ima zdaj največ dela pri zadržanih govedih, kjer kategorizira goveda. Prav tako tudi odbira teleta, ki bodo za pitanje oziroma za zakol.

Tajništvo za zdravstvo in socialno skrbstvo pri OLO bo še ta teden kupilo za domove onemoglih v Metliki, Loki in Impolci po en pralni stroj s centrifugo. Stroji bodo domače proizvodnje, veljali pa bodo po 150.000 dinarjev.

Bela krajina in del Posavja bosta imela letos obilnejšo sadno letino, vendar pa po kakovosti slabšo kot lani. V okraju je bila zelo dobra letina marelic. — Nastavek grozdja je tudi odlično kazal, a je prišlo povsod razen v Beli krajini do osipanja cvetov. Grozdje je napadla tudi peronospora. Računajo, da bo zaradi tega na Bizeljskem več kot polovico grozdja manj, kot je kazal nastavek. Vzrok za letošnjo slabšo letino je prevelika vlaga ob cvetenju.

Javna skladišča v Bršljinu bodo začeli graditi prihodnji teden. Postavljena bosta dva skladiščna prostora s po 2.400 kvadratnimi metri skladišne površine. Gradnjo je prevzelo Splošno gradbeno podjetje Pionir Novo mesto, ki ju bo dogradilo do maja prihodnjega leta. Investitorja skladišč sta Zito Ljubljana, ki ima v ta namen odobren kredit 52 milijonov dinarjev in občinski ljudski odbor Novo mesto, ki ima 41 milijonov dinarjev odobrenega kredita.

Občinski ljudski odbor Novo mesto ima znatna sredstva namenjena za prosveto. Tako bodo v kratkem nadaljevali gradnjo šole v Zameškem, šmihelski osnovni šoli bodo dogradili nov trakt, adaptirali pa bodo tudi pomožno šolo v Smihelju. Več sredstev je namenjenih za nabavo nove šolske opreme. — Kletne prostore novomeške osemletke bodo uredili v delavniške in druge prostore za politehnično vzgojo otrok. Škoda, da sredstva ne bodo zadostna za dokončno ureditev šol v Stopiščah in Smarjevitih Toplicah, ki sta v gradnji že vrsto let.

metne, uspešno zmanjšati, ker so le nekako uspešno »skrpali« odbojarsko ekipo, da je nastopila na igrah. Od šestorice se je Potr malo več peča z odbojko, medtem ko so ostali bili le malo manj kot začetniki. Prizmati pa je Zure, da se je ekipa poizkuševalno barila, vendar kakega večjega uspeha ni mogla doseči. Ze v prvi tekmi je podlegla študentom iz Siska z 1 : 3. Skoraj enak položaj je bil v malem rokometu in velikem nogometu. Rokometaši iz Crnomlja niso nastopili, zato je bila novomeška vrsta še vnaprejšje obojena na uspehe, ker so v njej nastopili štirje igralci, ki se z rokometom ne bavijo. Tako so rokometniki navzlic poizkušavali in krepkem odporu izgubili že prvo tekmo z vrsto iz Siska z rezultatom 13:18 (7:8). Tudi nogometaši je šlo na pot le sedem, ker je klub nameraval sodelovati le v malem nogometu, kjer igra 7 igralcev. Ker pa je prireditelj iger na vsak način želel, da bi novomeški klub nastopil tudi v velikem nogometu, so štiri mesta v enajstojici zapolnili atleti in rokometniki. Tako oslabljena ekipa se ni mogla uspešno upirati ekipi karlovskega kluba in je podlegla z rezultatom 0:3. V malem nogometu je bilo precej drugače. Novomeška nogometna sedmorica je prvič nastopila v tej novi športni panogi. Zreb jim je za nasprotnika določil domačo-bihačko ekipo, ki je bila kasneje zmagovalec turnirja. V prvem polčasu, ko Novomeška ni še niso bili utrujeni, so bili popolnoma enakovredni domači ekipi. Se več. Nekaj časa so celo vodili z 2 : 1, toda kasneje niso mogli vzdržati ostrega tempa, ki je značilen za mali nogomet in so podlegli z 2 : 3.

Kar velja za odbojko, velja tudi za šah. Znano je, da bi študentski klub lahko imel močno ekipo, ker je med študenti precej kvalitetnih šahistov, tudi takih, ki so dijo v vrh doletenjskega šaha. V Bihaču ni šel nihče od boljših, tako, da je oslabljena novomeška ekipa izgubila polfinalni dvoboj z Banjo Luko s 1 : 3.

Le atleti niso razočarani. Čeprav ekipa ni bila kompletna, je premočno zmagala. Zbrala je enkrat več točk kot Bihač, Banja Luka in Karlovac, ki so si delili drugo mesto. V tekni na 100 m sta

Zaletelj in Maznik zmagala vsak v svoji skupini. V finalu je Zaletelet za široko prst prehitel Karlovcana Oreščanina in zmagal s časom 11,7, medtem ko je Maznik dosegel 5. mesto. V tekni na 100 m je bil Derganc za razred boljši od konkurentov. Na zelo težki pešeni progi je dosegel prav dober čas 4:15,8. Zelo zanimivo in kvalitetno je bilo tekmovanje v skoku v daljino. Tu je kar 6 tekmovalcev preskočilo 6 metrov, prva dva pa sta bila Novomeščana Zure in Zaletelet. Zure je navzlic izvanredno dober rezultat dosegel nov novomeški rekord 6,66 m, veliko presenečenje pa je pripravil Zaletelet, ki dosegel sploh ni treniral skok v daljino. Tu je vskočil kot rezerva, se uvrstil na drugo mesto in dosegel zelo dober rezultat 6,64 m. Tudi v skoku v višino je zmagovalec Potr dosegel nepričakovano dober rezultat. Preskočil je višino 183 cm, vendar se je pri kasnejšem merjenju izkazalo, da je bila lestvica še centimeter višje — torej 184 cm. Edini prvi mesti, ki so jih osvojili tekmovalci iz drugih klubov, sta v metu krogle in v tekni na 400 m. V tekni na 400 m novomeški klub ni imel predstavnikov, v metu krogle pa je Kezman iz Bihača nepričakovano premagal Potr z odličnim rezultatom 13,04 m.

Prve študentske športne igre »Bratstva in edinstva« so navzlic

Atletinje prve, atleti tretji v FLRJ

Pred kratkim je Atletska zveza Jugoslavije objavila uradni vrstni red v A in B programu zvezne atletske lige. Kot je znano, sta v B programu nastopili tudi moška in ženska atletska ekipa novomeškega Partizana, ki sta se zelo dobro plasirali. V tekmovalni moški ekipi je novomeški Partizan zasedel 3. mesto z 28,423 točkami, ženska ekipa pa je osvojila naslov državne prvakinje v B programu z 22,614 točkami.

Pri moških sta se pred Novomeščanin plasirala AK »Cuprija« in »Triglava« iz Kranja, za njimi pa »Voljvodina« Novi Sad, »Slavonija« iz Slavonске Požege, »Mladost« iz Slavonске Broda, »Litija«, »Partizan II« iz Beograda, »Bosna« iz Sarajeva, Dinamo II iz Zagreba itd. Skupaj je tekmovalje dokončalo 13 ekip.

Pri ženskah so Novomeščanke zmagale z naskokom skoraj 4000 točk pred sarajevsko »Bosno«, kranjsko »Triglavo«, Litijo, »Budučnostjo« iz Smedereva, »Branikome« iz Maribora in »SASK« iz Beograda.

V letošnji atletski sezoni čaka novomeške atletinje in atleti še več zanimivih tekmovalj, ki se jih bodo gotovo udeležili, če ne

organizacijskim in drugim napakom uspele. Samo tekmovanje je bilo preveč razvlečeno (tekmovalnja so tekla 4 dni, čeprav je nastopilo v vsaki panogi največ šest ekip), težave so bile s prehrano in prenošiči tekmovalcev, vendar moramo klub temu poudariti, da so se prireditelji potrudili, kolikor se je dalo. Tekmovalje je v teklu redu, brez spovrov, čeprav so tekme sodili člani posameznih ekip, ki največkrat niso imeli sodniških kvalifikacij. Na tem prvem športnem srečanju študentov Hrvaške, BiH in Slovenije je bil poudarek predvsem na sodelovanju v tekmovalju, na zblizevanju in izmenjavi izkušenj in ne toliko na rezultatih tekmovalj. Zato nismo doživeli nesportnih izpadov in hrepenenja po zmagah za vsako ceno, kar je že precej značilen pojav za naša tekmovalja. Prireditelji so bili gostoljubni in če ne bi predvsem na polovinah v Bihaču in nazaj doživeli nekaj neprijetnih dogodiljav, bi nam 1. študentske športne igre ostale v najlepšem spominu. Kot smo zvedeli, bodo odšle vsako leto prireditelj študentske športne igre »Bratstva in edinstva« in to vedno v drugem mestu. Kandidata za organizatorja iger v letu 1960 sta Banja Luka in Karlovac.

Sr. Mikec

Razen domač nov še Angleži, Danci, Nemci in Avstrijci!

V nedeljo bodo v Vidmu-Krškem velike mednarodne speedway dirke — Mednarodna moto organizacija FIM je motorne dirke v Posrjuju uvrstila v svoj koledar — Od tod zanimanje tujcev za najboljšo dirkalno stezo v Jugoslaviji

■ Dvoje bo 16. avgusta značilno za mednarodne speedway dirke v Vidmu-Krškem: poudarek praznovanja obidanskega praznika in hkrati 20-letnice obstoja tovarne celuloze in papirja Videm-Krško, ter predvsem bogata mednarodna udeležba vozačev. Nedvomno bo velika senzacija dne, ko se bodo na stadionu »Matija Gubca« v Krškem prvič pojavili

dobro poznano, ter vsi najboljši vozači iz Jugoslavije. Med jugoslovanskimi vozači bodo opazili tudi domača vozača Franca Babliča in Toneta Mlakarja, člana avto moto društva Videm-Krško.

■ Predsednik avto moto društva Videm-Krško, tov. Janez Fotičnik nam je še nekaj zapustil organizacija mednarodnih motornih dirk v Vidmu-Krškem je saj je bila že tolikšen obseg doma in po svetu, da jih je FIM — mednarodna moto organizacija — uvrstila v svoj koledar. Od tu so za dirke v Krškem svedeli tudi Angleži. Mimogrede naj še poudarimo, da je zanimanje za udeležbo tudi iz drugih držav veliko. Zato ni izključeno, da ne bo presenečenje! Tekmovalce namreč močno privlačuje odlična dirkalna steza, ki jo tuji in domači opazovalci smatrajo za najboljšo v Jugoslaviji.

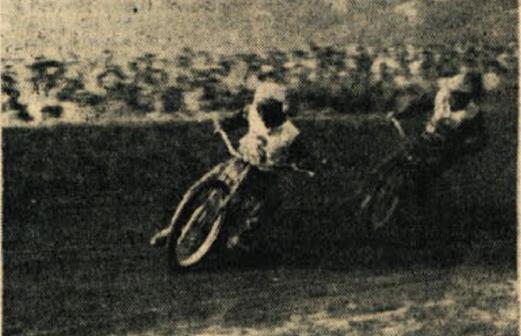
■ Prizmati moramo tudi, da je bila organizacija dirk vselej na vrhuncu, to pa je zelo veliko.

■ Predsednik avto moto društva Videm-Krško želi vsem gledalcem veliko užitek!

■ 16. avgusta torej vsi na speedway dirke v Videm-Krško!

To pa je tudi bistvo tekmovalja, od tod izvira ta mamilja med speedway dirki.

DRAGO KASTELIC

Gledalcem bo spet zastajal dih, ko bodo spremljali divje drveče motoriste

Angleži. To so prekaljeni vozači svetovnega slovesa. Na njihovih tleh so uvedli te dirke, zato so na to zelo ponosni. Ne izmenjujejo jih zaman »stari levi«. Teza se prav dobro zavedajo. Ni zgolj slučaj, če speedway v Angliji prednjači pred vsem ostalim športom.

■ Verjetno ne poznate njihovih resnih konkurentov? To so hitri Danci! Danci bodo razen predrznih Nemcev, ki tudi lahko presenetijo, za gledalce v Krškem velik presenečenje. Pridržitelj se jim bodo še Avstrijci, ki jih že

v Vidmu-Krškem hud boj za prva mesta. Kdo bo prvič predvsem trenutno ne moremo dati nobenemu. Vsi so dobri in za tekmovalce pripravljivi! Povemo lahko le to, da izkušnje prijavljenih vozačev pričajo, da so to tekmični moštvi, brezmejno pogumni. Vsi so srečni in vsi znajo zmagati. V trenutku, ko gledalci že poide s trena v prepričanju, da je nesreča nezbežna, se tekmovalcev-vozač popolnoma zaneša na svojo prerazčunano previdnost. Tako navidezno nevarnost zmagovito prestane.

OBVESTILO

Dolenjska rokometna podzveza s sedežem v Crnomlju naproša vse bivše igralce in funkcionarje hazene, da javijo podpisane svoje naslove za nameni sodelovanja in posvetov pri razvoju ženskega rokometna na našem področju.

FRANC MOLJK, Crnomelj

ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO ☆ ZENA IN DOM ☆ SODOBNO GOSPODINJSTVO

Umetnost zakona

(Nadaljevanje in konec)

»Kaj pa je pripeljalo do današnje spolne spremembe v gledanju na spolne vrednote? Zdi se mi, da se danes o spolnosti piše več kot kdaj koli prej.«

»Nedvomno je veliko socialnih in kulturnih činiteljev, ki so vsi skupaj spremenili naš pogled na spolnost. Vedno večja emancipacija in neodvisnost sta ženskam omogočili, da si bolj prosto in samoiniciativno izbirajo zakonskega tovariša in da mu razodevajo svoje spolne potrebe. Naše povečano znanje o tem, kako uravnavati rojstva, je omogočilo, da smo na spolnost in razmnoževanje začeli gledati kot na dve stvari, in da je prišla splošnost do bolj dinamičnega izraza v zakonu. Predvsem psihologija s svojim podpravljanjem libida in mnoge knjige o spolnih vprašanjih — knjige Havelocka Ellisa, Margarete Sanger, Marie Stopes, Van de Velda, Dickinsona, Kinseya in drugih — so ljudem pokazale, kako pomemben je spolni nagon, in jih opozorile na važnost spolne plati zakona. Obenem so nagle in zmerom večje industrijske, gospodarske, politične in kulturne spremembe našega časa dale nove socialne vrednote in tako povzročile prevrednotenje in spremembo naše poprejšnje spolne etike in poprejšnjih spolnih meril.

in jo celo zatirali. Zda pa se spet zavedamo, da je potrebno, da se spolni ljubezni bližamo z razumevanjem in bolj naglašeno tehniko v spolnem razmerju med zakoncem.

»Ampak doktor, čemu je pa potrebno toliko razpravljati o podrobnejših ljubezenske umetnosti? Kaj niso človekovi naravni nagoni in pobude zadosten vodnik k zadovoljivemu spolnemu življenju?«

»Niti kot socialna bitja niti kot posamezniki se pri svojem spolnem zdržanju ne moremo zanašati zgolj na svoje nagone. Na splošno lahko rečem, da je nagon priloženo nagnjenje, da ravnamo tako in tako, kadar deluje na nas tak in tak dražljaj. Vendar se je civiliziran človek že zdavnaj nehal nagonsko odzivati na spolne dražljaje. Že od rane mladosti naše spolne nagone omejujejo, tlačijo in prepovedujejo ter jih s tem preoblikujejo, nas pa odvrčajo od tega, da bi naravno pokazali svojo spolnost. Teh zaodrčkov se niti po poroki ni lahko otresti, zato razvoja ustreznega spolnega življenja v zakonu nikakor ni mogoče povsem prepustiti naravi. Za njegovo ostvartitev si mora človek zavestno in z razumom prizadevati.

Se več, pomembno biološko dejstvo je, da sam spolni nagon

še ni dovolj, da bi pripeljal človeka k zadovoljivi telesni zvezi. Nagon omogoča bitju, da napravi neko dejanje na tak in tak način, ne da bi se bilo tega poprej učilo. Vendar se ljudje dejanske spolne tehnike v glavnem nauče. Če si človek ni poprej pridobil nobenega znanja in vrednosti o mehanizmu spolnega akta, je zelo verjetno, da bo v spolni zvezi naletel na težave. Dovolita mi, da vama iz članka, ki ga je napisal Parsley, pisec »Znanosti o človekovem razmnoževanju«, preberem zanimiv odstavček o tem predmetu:

»Večina sesalcev... se pari nagonsko in ni povsem navezana na posnemanje, učenje ali izkustvo. Poskusji so pokazali, da znajo posamezne živali, ki jih vredimo popolnoma ločeno od drugih, takoj opraviti spolni akt, če so v ustreznih fizioloških kondiciji in če spustimo k njim spolnega partnerja... Nasprotno pa se primati (opice in človek) nauče spolne zadržitve šele po dolgotrajnem poskušanju in mnogih izkušnjah. To ni nagonsko ravnanje po vzorcu, marveč precej zapleteno medsebojno prilaganje dveh posameznikov, ki ga omogoča le zgodnja vauka, izpopolnjevanje pa daljša ali krajša spolna zveza.

Z drugimi besedami: človek pri parjenju ne zna ustrezno ravnati še sam od sebe. Če si hoče zadovoljivo urediti spolno življenje, se mora naučiti tehnik spolnega razmerja.

Model poletne obleke, ki se zapenja po vsej dolžini. Primer-na je zlasti za kopanje in izleta.

Na 16. Mariborskem tednu

Zveza ženskih društev okraja Novo mesto je organizirala obisk 16. Mariborskega tedna skupno z novomeškim Zavodom za pospeševanje gospodinjstva. Več kot 30 žena se je udeležilo te ekskurzije.

V Mariboru sta nas sprejeli zastopnici gospodinjstvenega centra in Društva prijateljev mladine, nakar smo si v njenem spremljevalnem ogledale posamezne paviljone. Bile smo tudi v mariborskem Zavodu za pospeševanje gospodinjstva, nato pa smo se odpeljale do žičnice, ki nas je potegnila na Pohorje. Za njimi imamo dovolj časa, da bi se dobera naučile vsega gorskega zraka.

Vsem, ki so nam ekskurzijo omogočili, se najlepše zahvaljujemo, prav tako tudi tovarniščem iz Maribora, ki so nas spremljali.

Ljudmila Pirc

DROBNI NASVETI

■ Čebula ne gnije, če jo hranimo na suhem, zraven in hladnem prostoru. Gnitije preprečimo tudi, če jo za nekaj časa v jese-ni obesimo v dim ki zamori gnilobne glivice in prepreči tudi prečasno odganjanje.

■ Čebelj in osji pik prenehata boleti, če ga prevezemo s stročnim strtega česna

■ Jabolka, češnje in druge sadje najhitreje olupimo, če ga potopimo za minuto ali dve v vrelo vodo in takoj pretresemo v mrzlo. Lupine so nato tako lažje kot pri kuhanem krompirju.

S šentjernejskih konjskih dirk

Ob rekordni udeležbi gledalcev iz vseh krajev Krškega polja so bile v nedeljo na šentjernejskem dirkališču znane vsakoletne konjske dirke. Prireditelj jih je Klub za konjske šport v Šentjerneju, ki je letos uspešno pridobil dirkače tudi iz sosednje republike Hrvaške. Čeprav se je bilo hati muhastega vremena, so dirke navzlic temu potekle v najlepšem redu in lepega vremena. Dirka sta se udeležila tudi predsednik Konjeniske zveze Slovenije Jaka Avšič in zastopnik Konjeniske zveze Jugoslavije Letonije dirke je finančno podpirala Komanda konjenice JLA. Nagrade so bile relativno visoke, kar je seveda vplivalo na dobro udeležbo tekmovalcev.

Poudariti je treba, da so bile kasneje dirke letos sorazmerno zelo dobre in so doseženi rezultati za šentjernejsko proggo prav dobri.

Rezultati posameznih točk:

V domači enovprežni dirki je zmagala kobila Bistra z vozačem Janezom Grovčičem iz Gor. Stare vasi s časom 2:03. V drugi dirki »Gorjanci« heat vožnji za 3-2 letne kasneče, je zmagala v tretjem heatu kobila Adela z vozači-

co Ana Marjanovič, članico Konjeniskega kluba Zagreb, s časom 1:31,7. V tretji dirki »Krkca«, handicap vožnji s temeljem 1,52, je zmagala kobila Jelma z vozačem Franceom Sršenom s Potopa s časom 1:50,9. V dirki »Sava«, handicap vožnji s temeljem 1,45, je zmagala kobila Dagi z vozačem Rudjem Markičem iz Ljubljane, s časom 1:37,4. V jahalni dirki »Podgorje«, ravni galopski dirki za domače toplokrvne konje, je zmagala kobila Zeriava z jahalcem Alojzjem Gorličkom iz Dol. Stare vasi. V dirki »KG Šentjernej«, dvovprežni vožnji za domače toplokrvne konje, je zmagal par Driška-Bistra z vozačem Vinikom Radkovičem iz Dol. Brezovice, s časom 2:28,8. Zaprtega je klub dodatku 400 m z velikim naskokom zmagala. V najlepši dirki »Jugoslovanska ljudska armada«, je zmagala kobila Vernica z jahalcem Dubravko Bukovič,

članico KJK Zagreb. V spominski dirki »Julče Novaka« dvovprežni vožnji za 3 do 12 letne kasneče, handicap s temeljem 1,59, je zmagal par Rasta-Rose-Mary z lastnikom in vozačem Hubertom Križancem iz Dobove s časom 1:49,3.

Vsako bo zanimalo SODOBNO GOSPODINJSTVO štev. 5

Peta letošnja številka »Sodobnega gospodinjstva« prinaša v uvodu članek o novem gospodinjstvem poklicu, ki ga daje srednja ekonomska šola v Kopru na svojem gospodinjstvem oddelku. Uvodnik sledi zanimiv članek o tem, koliko električnega toka porabimo v slovenskih gospodinjstvih, kakšni so stroški zanj in kaj lahko glede cene pričakujemo od bodočnosti.

Zanimarjena in pozabljena podstrinja skrivajo lepe možnosti za ureditev prijetnega kotička za delo in bivanje. Nekaj prav lepih nasvetov prinaša »Sodobno gospodinjstvo« pod naslovom »Se vedno stanovanjska stiska«.

Članek o domačih pralnih sredstvih je še vedno zanimiv klub poplavi najrazličnejših tovarniških izdelkov. Matere bodo prav gotovo z zanimanjem brale članek o nezagodah otrok in o tem, kako zavarujemo otroka pred nezagodami.

V sedanjem času, ko je meso dražje in ga tudi primanjkuje, je prav dobro došel članek o siru v naši prehrani in o uporabnosti različnih konserv.

Ta številka orinaša tudi splošne predloge in dva celodnevna jedilnika za prehrano starejših ljudi.

Razen tega najdemo v 5. številki tudi nekaj lepih in praktičnih oblik za kopanje, kotiček za pletenje in delo na vrtu.

»Sodobno gospodinjstvo« izhaja enkrat na mesec. Letna naročnina: 400 dinarjev. Zaradi izredno naglega naraščanja števil naročnikov so žal že vse letošnje številke razprodane. Zato sprejeme uprava samo naročila od šeste številke naprej, naročnina do konca leta pa znaša 240 dinarjev (7 številk). Šesta številka bo izšla v prvih dneh avgusta, dvojna 7-8 številka pa v zadnjih dneh avgusta. Ta dvojna številka bo prinesla posebno veliko receptov za konzerviranje.

Metličani pred važno odločitvijo TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tudi Metlika sicer počasi, a vztrajno napreduje. Pridobitve zadnjih let so: moderna tekstilna tovarna, vinska klet, sušilnica za hmelj, dve sobnopolovni, novi zdravstveni dom pa je pred zaključnimi deli.

S temi pridobitvami pa še ni zadosteno vsem potrebam. Tako na vsakem koraku, naj bo to na občini, na zborovanjih ali v razgovorih posameznikov govore o novi pekarni, modernizaciji uslužnostnih podjetij, predvsem pa o ureditvi glavne ceste skozi mesto. Zetja po modernizaciji te ceste je stara.

Ne samo domačinom, temveč tudi vsakemu slučajnemu popotniku skozi naše mesto ne gredo iz spomina oblaki prahu ob lepem vremenu in globoko blato v deževju. Pri tem ne smemo pozabiti, da je ta cesta sestavni del ceste čez Gorjance, ki povezuje avto cesto Ljubija-

na—Zagreb z Lužizano, s Karlovcem in znanimi Plitvicami. S prizadevanjem občinskega ljudskega odbora in vseh političnih organizacij je končno uspelo zbrati potrebna sredstva za začetne dela, ki so že v teku. Sredstev za izvršitev vseh predvidenih del, t. j. kanalizacije in asfaltiranja pa občina kljub pomoči republike ni mo-

Metličani, da ne bo tako ostalo!

Črnotoči v sevniški občini debelijo žepo posameznikom

V Sevnicah je vedno več črnotočev. Navzlic posegom organov LM in finančnega odeska ObLO se neupravičeno prekupčevanje z alkoholom ne bo kmalu zmanjšalo, če ne bo ostrejših ukrepov. Na občini menijo, da bodo našli pravno obliko, ki bo špekulante z vinom lahko uspešno uštopila. Ob prekupčevanju po raznih zasebnih hišah se razumljivo debelijo žepi le nekaterim, seveda na škodo prebivalstva in skupnosti. Ni pa slišati pripomb na račun točenja vina pri proizvajalcih, ki so do prodaje upravičeni.

Tople pozdrave našemu državnemu in pariškemu vodstvu ob prazniku občine Videm-Krško Naj živi tovariš maršal Tito, največji borec za mir in svobodo!

Pionirji iz tabora SUTJESKA so se poslovili

Okoli 70 pionirjev, ki so družili 3 tedne v taboru Sutjeska v Dol. Toplicah, se je pred odhodom poslovilo z dobro pripravljeno akademijo ob tabornem ognju. Prisostvovali so ji številni domačini in kopaljski gostje.

V času taborjenja so se pionirji medsebojno spoznavali ter navezali stike, ki bodo ostali trajni. Obiskali so več partizanskih krajev in se seznanili z njihovo preteklostjo

Pozdrav iz Beograd

Jože Gimpelj, ki služi vojaški rok v Beogradu, pozdravlja vse Semičane in Krupljane, gasilce Stranške vasi in Krupe ter jim želi, da bi kmalu postavili svoj gasilski dom prav posebno pa pozdravlja očeta in mater. Vse Doljence pozdravlja tudi Franc Hribar, ki prav tako služi vojaški rok v Beogradu.

Ob 20-letnici ustanovitve tovarne na Vidmu pozdravljajo proizvajalci celuloze in papirja vse delovne kolektive v novomeškem okraju!

ZABELEŽENO

So šole za plesne prireditve s točenjem alkoholnih pijač?

Gornje vprašanje naslovljam na organe družbenega upravljanja, šolske odbore in sanitarno inspekcijo, ki naj bi tudi povedala svoje.

To vprašanje se mi je porodilo že pred leti in nanj vem edini pravilni odgovor: »V šolah ni prostora za plesne in zabavne prireditve! Škratka: šola ni gostilna! Vendar se tega ne zavedajo val, ampak še vedno hočejo imeti razne zabavne (ne kulturne) prireditve v šolskih učilnicah, v katerih plešejo, kadijo in popivajo.

V učilnicah prebijejo otroci po 4-5 ur na dan in v dobi, ko še rastejo in se razvijajo, pa je zato nujno, da so ti prostori čisti in zračni; ker je navadno v učilnici dnevno tudi po 40 otrok, je zato posebno v zimskih mesecih slab zrak.

Pohištvo v teh učilnicah je namenjeno šolskim otrokom in je tudi tako izdelano, da ga lahko uporablja le šolska mladina. Ob zabavnih prireditvah pa uporabljajo odrasli ljudje stoličke in mizice, jih polivajo z vinom in ožgejo z cigaretnimi ogorki, s čimer nastaja škoda, ki jo mora plačati uprava osnovne šole iz sredstev, predvidenih za druge potrebe, a ne za prekomerno popraviljanje šolskega pohištva.

Tudi s plezanjem v učilnicah se tja zelo okvarijo in jih ni mogoče nikoli več

glu zbrati. S tem je bilo prebitvajo seznanjen na zboru volivcev pred zbiranjem glasov pa je soglasno sklenil, da bomo tudi v prihodnosti k popolnjenju naše vsake zaposlene osebe bo prispevala določen odstotek svoje letne dohodnine, bodisi z denarjem ali s storitvami.

Gre za to, da bo na skorajšnjem zboru volivcev, ko bo na dnevnem redu formalni sprejem krajevnega samoprispevka, prevladala žela pa skupnem napredku nad konservativno miselnostjo in ozkim gledanjem posameznikov. Zbor bo torej preizkušal razgledanost vseh Metličanov in ni dvoma, da pričakovani uspeh ne bo izostal, saj bodo materialne žrtve ob primerljivi bodoči koristi, ki jih bo dala urejena cesta, zares le malenkostne.

Zavedati se moramo, da bomo le s takim zgledom samopomoči lahko pričakovali pomoč od drugod za bodoče nujne gospodarske ukrepe.

Naj ne bo Metličana, ki bi ne prišel na bližnji zbor volivcev in ki ne bi glasoval za stvar skupnega napredka! R. K.

Traktoristi so tekmovali

V nedeljo 9. avgusta je bilo v Brezicah okrajno tekmovanje traktoristov, ki so mu prisostvovali tudi predsednik Zadrzne poslovne zveze LRS Zan. More, sekretar okrajnega odbora Ljudske tehniške Ljubljana Jože Mencinger, podpredsednik OLO Novo mesto Viktor Zupančič, podpredsednik Okrajnega odbora SZDL Martin Zupelj, predsednik Okrajnega odbora LT Novo mesto Ine Ivanetič, predsednik OZZ Novo mesto Tone Pirč, direktor GPZ Novo mesto Tone Počrvina, zastopnik poslovnih zvez, traktoristi.

ter partizanski muzej v Dolenjskih Toplicah. Upravnica tabora se je zahvalila Društvu prijateljev mladine za pomoč, kakor tudi domačim množičnim organizacijam ter podarila vsaki republiški skupini po eno slovensko knjigo.

Zakaj ni dovolj kruha v Novem mestu?

Za tri mesece zmanjkuje v novomeški pekarni kruha. Potrošniki se v prodajalnih gnečah in nazadnje, ko ne dobe kruha, odhajajo slabe volje in praznih rok. Vsi se spominjamo olajšanja, ki nas je obilo lani, ko smo zvedeli, da je zgrajena nova, sodobno urejena pekarnja. Zdal bo kruha dovolj, samo si rekli takrat, in kljub temu ga zlorot večkrat zmanjkuje.

Kje je vzrok, se boste vprašali. Ne bomo ga zamoletli, čeprav je vse prej kot jasno. Pekari novomeške pekarnje odlikanjajo nočno delo. Potrošnja kruha se poveča v posebnih mesecih in prične v jeseni padati, da bi zadovoljili potrebe v tem času, bi morali peči kruha in pečiva prejeti dve uri prej kot običajno, namreč ob ponoči. Pekari so se temu upeli, preskrba Novega mesta s kruhom pa

zato šepa. Posredovanja obilastnih in drubečnih organov doslej niso zalegla. Kolektivni pekarije Novo mesto je dobil lani v upravljanje nov, sodoben obrat, ki omogoča brezhibno preskrbo mesta s kruhom. Ta obrat je bil zgrajen z državnimi sredstvi. V času del na avto cesti so peki lahko napelili neprimerno večje količine kruha vsak dan, danes pa se upirajo pričeti z delom dve uri prej kot sicer. Predpisi jim dovoljujejo za nočno delo večje prejemke, toda oni kljub temu takšno rešitev odklanjajo. Povedali smo že, da bo potrošnja kruha kmalu padla in

da bi morali peki torej le začasno sprejeti delovni čas od 21. do 4. ure zjutraj. Oni to odklanjajo in predlagajo, naj bi potrošniki jedli kruh, ki bi bil spečen prejšnjega dne. Tak nastop novomeških pekov po svoje osvetljuje tudi ta primer; ko bi člani delavskega sveta, na seji 5. avgusta, morali pričeti razpravo o gospodarskem stanju podjetja z ozirom na sprejem politnega gospodarskega računa, so vsi brez izjeme svoje zapustili.

Vprašujemo se, če je vse to mogoče v naši državi in kakšno odločnega pomena občina, ki naj naredi takšnemu stanju konec!

Uporabljamo priložnost in se vam v imenu šolskega odbora in profesorskega zbora zahvalujemo za tovariški sprejem naših dijakov, naše folklorne skupine.

Ravnatelj: Slavica Božič. Lepo priznanje našim srednješolcem, ki so svoje tovariše iz Idrije res prijazno sprejeli in jim omogočili nastop kljub temu, da je zaradi tehničnih ovir bilo že skoro vse izgubljeno. Jim pridam pred nastopom družabni sprejem s plesom in navezali tovariške stike, ki jih dijaki iz Primorske še dolgo ne bodo pozabili. Upamo, da taki primeri ne bodo osamljeni in da bomo še večkrat pisali o takem delu naše mladine!

Rog je spet oživel. V Rogu so pričeli nabirati maline, ki so letos bogato obrodile. Roški gozdovi so polni nabiralec iz vseh krajev, saj jim nabiranje malin nudi lep zaslužek. Kmetijske zadruge so, kakor druga leta, tudi letos organizirale odkup malin.

Nikogar ni, ki ne bi odobral ureditve ceste, pač pa so se pojavili nekateri posamezniki, ki jim je vsak prispevek odveč. Ti tudi ob vsaki drugi priložnosti godrnjajo in zahtevajo od družbe vse, sami pa ji niso pripravljeno ničesar dati! Zanimivo je, da predvidenemu prispevku ne nasprotujejo ljudje, ki na Metliko niso trajno vezani, pač pa nekateri stari meščani, ki so sicer sila ponosni na svoje meščanstvo.

Gre za to, da bo na skorajšnjem zboru volivcev, ko bo na dnevnem redu formalni sprejem krajevnega samoprispevka, prevladala žela pa skupnem napredku nad konservativno miselnostjo in ozkim gledanjem posameznikov. Zbor bo torej preizkušal razgledanost vseh Metličanov in ni dvoma, da pričakovani uspeh ne bo izostal, saj bodo materialne žrtve ob primerljivi bodoči koristi, ki jih bo dala urejena cesta, zares le malenkostne.

Zavedati se moramo, da bomo le s takim zgledom samopomoči lahko pričakovali pomoč od drugod za bodoče nujne gospodarske ukrepe.

Naj ne bo Metličana, ki bi ne prišel na bližnji zbor volivcev in ki ne bi glasoval za stvar skupnega napredka! R. K.

ostali gostje in gledalec. Traktoristi so tekmovali v oranju ter spretnosti vožnji z dvoosno prikolico in sicer ločeno: člani in mladi zadržniki. Oranje člani: 1. Konrad Miller 189,3 točk, 2. Slavko Vovk 152,7

točk, 3. Maks Kolečnik 144,1, mladinci: 1. Jože Bahor 173,1, 2. Martin Težak 154,1. Spretnostna vožnja člani: 1. Slavko Vovk, 2. Avgust Cvelbar. Pri mladincih pa je bil najboljši Jože Cvelbar.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar 173,1 točke, najboljši član pa 169,3 točke. Čeprav so oboji tekmovali pod istimi pogoji in bili ocenjeni po istih merilih.

Splošna ugotovitev komisije te bila, da so orali mladinci boljše od članov, saj je dosegel najboljši mladinec kar

NAPAD, KI SE NI POSREČIL

Spomin na enega izmed velikih letalskih napadov zaveznikov v drugi svetovni vojni

(Nadaljevanje in konec)

Medtem sta Kane in Johnson vodila svoji skupini iz prave smeri. Kane je prvič zaslutil, da je nekaj narobe, ko je zagledal nekatera izmed Comptonovih letal, ki so priletela nekje za njim v smeri jugozahod. Cilj, ki naj bi ga napadla njegova (Kanova) formacija, je bil napaden že od prejšnjih dveh skupin. Kanovi fantje so bili tako prisljeni, da so leteli naravnost v plamene in eksplozije, ki so jih pustili drugi. Spuščen bomba so se v tem trenutku pričele razletavati. Kar je sledilo, je bil najzapravnejši hazard, ki sta ga Johnson in Kane morala sprejeti. Kakšnih 6 letal je zgorelo ravno zaradi teh gigantskih eksplozij s tal.

»Predvideval sem, da bom šli naravnost v nebesa, ko bom umrl. Šli smo namreč že

akovi vice. Tako je dejal eden izmed Kanovih mož, ki mu je uspelo, da se je vrnil. Zgoči plameni so dosegli višino okoli 100 m. Liberatorji pa so leteli skoznje. Ogromni bombniki so se prevračali in metali kot kosji papirja v vetru v tem vrtincu peka. Nekaj letal je padlo med strmoglavljenji in bočnimi drsenji naravnost na tla.

Kakšen grenak srd je prevajal one, ki so odkrili, potem ko so preleteli pekel, da so njihove cilje že uničili drugi! »Nekdo je pomotoma zbombardiral našo tarčo,« je dejal kapetan W. Banks, »vsj smo se čutili slabe, ko smo videli, kako eksplozirajo oljni rezervoarji. Tu ni bilo storiti ničesar več, le poskušati zadeti še enkrat. Ni bilo več časa za novo pot na tem izletu.«

Kapetan John Palm, drugi iz-

med Kanovih pilotov, je bil edini, ki je ostal nad svojo tarčo iznad šestorice. Ko je dosegel cilj, je bil zadel. Trije motorji so šli k vragu. Letalo je šlo v plitek zavoj. Dva moža v nosu letala sta bila mrtva. Parnova leva noga je bila odtrgana in ko je pogledal dol, jo je videl viseti še na nekaj vlaknih. Letalo je padalo hitro ravno nad razločje. Uspelo mu je, da je še ravno pravočasno odvrzel bombe.

Najmanj opravka je imel s svojo tarčo Jack Wood in njegova 389. skupina, ki je napadla Campino, stran od glavnega področja rafinerij Ploestija. Toda tudi to ni bil vesel napad. Flak je bil namreč tudi tu grozen. Mladi drugi poročnik Lloyd Hughes je bil zaradi tega zbit. Njegovo letalo je bilo zadeto iz strojnici in gorivo je pričelo curiti iz levega krila in bombnega jaska. Toda, ker letalo se ni gorelo, ga je Hughes usmeril nad cilj. Pri tem je letel skoz jezik plamenov, ki so mu uničili levo krilo.

Odvrgel je bombe in poskušal pristati v suhi strugi potoka, pa je zagledal most pred seboj. Letala ni mogel več dvigniti.

Nek drug Liberator je razpadel kot molj v plamenu, ko je kotlarna, ki so jo zadelo bombe predhodnega letala, eksplozirala ravno v trenutku, ko je plaval nad njo. Toda Campina je bila uničena natančno po načrtu. Da bi bila mera polna, je tja našlo pot še nekaj Comptonovih letal, ki so pometala svoje bombe na počnele ostanke instalacij.

nil. Toda vse one, ki so uspeli, da so ostali živi, je čakala še dolga, mučna pot domov. Razen tega so prežali nanje še lovci, ki so se med tem že dvignili.

Za nekaj časa so bili Liberatorji še dokaj varni pred lovci, dokler so ostali pri tleh, kajti v takem položaju lovci ni so kaj prida opravili. Toda tu je bil še flak. Skoraj ni bilo bombnika, ki ne bi utrpel večje ali manjše škode.

V času, v katerem so bombniki preleteli pot od Ploestija do Transilvanskih Alp in se pričeli dvigati, je sovražnik poslal v zrak vse lovce, a katerimi je razpolagal, celo Glosterjeve »Gladatorje«, grajene v Veliki Britaniji še leta 1935! Lovci so leteli nad bombniki in spuščali temprane bombe, ki so se razletavale v zraku. Na ta način je nekaj Liberatorjev prišlo ob svoje repe.

Ko so se bombniki vzdignili višje, so lovci pričeli napadati na normalnejši način. Vendar ni bilo priložnosti za bojevnike. Liberatorji so se še vedno umikali in branili; prihajali so zovi lovci, ki so jih mučili z bombami. Dragoceni litri goriva so se trošili za manevre izogibanja se sovražniku. Le malo letal je doseglo Benghazi. Nekatera so izbrala Ciper ali Sicilijo. Druga so zasilno pristala v Turčiji. Ta so bila še srečna. Tretjina celotne skupine pa se ni vrnila nikoli več.

Lahko se zgodi tudi avtomobilu, da prevrne vlak in ga poškoduje kot je to videti na gornji sliki iz Forth Wortha v Texasu. ZDA, ko je nepreviden vozač avtomobila klub jasnemu cestnemu znaku in opozorilu presekal na križišču na dvoje najmanjši miniaturni vlak v prometu na najdaljši takšni železniški progi na svetu. Povzročitelj nesreče je svojo nepazljivost hudo obzidal, saj je moral plačati oškodovanca kar 15 tisoč dolarjev oškodovane.

Med priljubljene poletne športe sodi smučanje na vodi; zato ga uvajajo na vseh kopalskih, ki bi se rada uveljavila in privabila čim več gostov in turistov. Toda to je res šport in ne zabava, pa tudi ne počitek, ker zahteva od človeka dokaj velike spretnosti in vzdržljivosti. Da je pa to lep in vabljiv šport, o tem ni nobenega dvoma!

Francoska filmska zvezda in sex-bomba Brigitte Bardot se je drugič poročila z igralcem Jacquesom Charlietom. Poroka so naredili »na skrivaj« v nekem majhnem mestecu, da so imeli lovci na senzacije in fotoreporterji več tekanja in materiala za pisanje. Po kratkem medenem tednu se je morala zvezdica vrniti v filmski studio, kjer zopet snema. In da ne bi bilo brez govoric, so še izmislili, da se B. B. prej več dobro razume s svojim soigralcem Henrijem Vidalom (na sliki), sicer v civilju z možem igralke Michele Morgan.

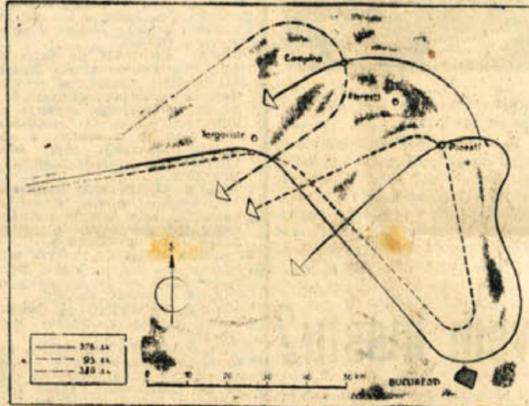

Po uspešnih z umetnimi sateliti in s prvimi živimi bitji, ki so jih poslali v vesolje, pripravljajo zdaj še ljudi za vesmirske polete. Toda to kljub raznim začetnim oblikam ne bo še tako enostavno in zato morajo bodoči vesmirski piloti in potniki dokazati, da so za to opravilo sposobni. Z različni napravami ustvarjajo znanstveniki pogoje, kot jih bodo doživeli ljudje pri takih poletih in opazujejo, kako na to reagira človeško telo. Na sliki vidimo take poskuse v Ameriki, ko bodočega pilota z zvezdnimi očmi vrtijo na sedežu v različnem ozračju in mu pri tem merijo krvni pritisk in delovanje notranjih organov.

V KREMLJIH LOVCEV

Napad na Ploesti v vsej svoji veličastnosti in tragediji je ml.

(IZ ROYAL AIR FORCE FLYING REVIEW prevedel Tone Furlan)

Skica napadalnih smeri 376., 93. in 389. skupine »letečih trdnjav«

DANES SPET DVE

— Samo še trenutek, prosim! Pravkar urejajem nezgodno zavarovanje!

— Oče, in zakaj vedno mi izjubljamo?

Velika starost dolenskih izseljencev v Ameriki

V Albanyju, Minn., je praznovala svoj 102. rojstni dan rojakinja Marija Krakar, ki je prišla v Ameriko s svojim že pokojnim možem pred 65 leti iz Doblje pri Crnomlju. V Albanyju sta imela majhno farmo. Sin Matt živi v Albanyju, sin John pa v naselbinu Oge-ma, Minn. Oba sinova sta nekaj časa delala na Elyju, Minn. Krakarjeva bere kljub svoji visoki starosti slovenske liste še brez namočnikov in se še vedno dobro počuti.

V Windsoru v Kanadi pa je obhajal konec lanskega leta naš menda najstarejši izseljenec v Kanadi Frank Cvar s svojo 90-letnico. Cvar je doma iz Ribnice in se še dobro spominja, kako je moral okrog leta 1900 peš iz Toronta v Windsor, takrat tam še ni bilo železnice. Od takrat živi v mestu Windsor, ki leži v Kanadi na drugi strani reke Detroit.

Obema dolenski koreninoma želj tudi Dolenjski list še mnogo zdravih in zadovoljnih let. Ponosni smo, da je Dolenjska rodila take korenine!

Cv. A. K.

Pomemben izum

Štirim angleškim učenjakom je uspelo izločiti osnovno molekulo penicilina — prvega najboljši poznane antibiotika. Kakor pravijo, bo to odkritje omogočilo proizvodnjo cele vrste novih antibiotikov, ki bodo učinkovali samo na določene bolezni. Proti penicilinu je vedno več ljudi neobčutljivih, tako da bodo zdravnikom pomagali premagovati različne bolezni novi antibiotiki.

Nov planinski dom na Bohorju

O počrtovalnih planincih s Senovega, katerih zasluga je, da stoji danes že tik pred otvoritvijo nov, moderen planinski dom na Bohorju, smo že poročali v našem tedniku.

Ko smo zvedeli, da bo otvoritev na isti dan kot velika proslava 15-letnice zborovanja kozjanskih aktivistov, to je 23. avgusta letos, nas je zanimalo kaj več o tem domu.

Zavrtili smo telefon, poiskali zaslužnega tajnika planinskega društva BOHOR na Senovem to. Stojana Šibila in ga vprašali:

Tovariš tajnik, zaupajte nam kaj več o vašem novem domu, ki ga boste odprli v nedeljo 23. avgusta.

Dobili smo zadovoljiv odgovor:

»Dom, ki stoji na istem mestu kjer je bila nekdo stara, med okupacijo pogorela koča, bo povsem moderna, lahko bi rekli najsoodobnejša planinska postojanka. Saj bo imel razen vodovoda, elektrike, udobnih ležišč

in sobah in na skupnem ležišču še dovolj prostora za razvedrilo, okrepilo in prijetno bivanje v planinah. Dom bo imel televizor, kar je še posebna prilagoditev. Njegova kapaciteta 75 ležišč je kar dovoljna, zlasti pa pričakujemo povečanje eno-dnevniških obiskov izletnikov. Izletništvo je že sedaj, še predno je bila koča zgrajena, znatno preseglo pričakovanja. Planinci iz vseh strani, tudi iz Zagreba in ostalih delov sosedsstva, so bili stalni gostje Bohorja, to pa se bo še podvojilo, ko bo koča po otvoritvi stalno oskrbovana.

Najprimernejše izhodišče za izlete na Bohor je Senovo, kamor se pripelje z avtobusom z železniške postaje v Brestanici iz Senovega je na Bohor dve uri in pol hoda po dobro markirani poti. Seveda so dostopi tudi od drugod, saj prihajajo številni planinci iz Kozjega, Podrede, Planine, s Kozjanskega in celo iz celjskega okraja.

Tudi z Bohorja je mnogo le-

pih izletov na ostale vrhove v tem masivu: na Oslco, Skali-co, na sam najvišji vrh v Bohorju, na 1023 m visoki Javor-nik, je pa od kočice slabe pol ure.

Bohor je priljubljena točka v Spodnjem Posavju. Zdej, ko bo koča stalno odprta, bo postal enakovreden konkurent Lisci in planinci, mladiha, ljubitelji prirode in bivši borci in aktivisti iz časa narodnoosvobodilnega boja bodo radi, v skupinah ali posamič, prihajali v ta prelepi planinski predele v Posavju. Bohor, bogat in zanimivo dožanjih iz let NOB, pešter po svojem bujnim rastlinstvu in živalstvu, po svoji prelepih gozdovih, cvetočih pašnikih in osvežujočem, gor-skem zraku bo odšel sprejema v okrilje vse več in več svojih ljubiteljev.

Zelja Senovečanov je, da ob otvoritvi doma in proslavi na Bohorju pozdravijo v svoji sredini čim več ljudi iz vseh sosednih občin.

K. B.

Planinski dom na Bohorju, ki ga bodo v nedeljo, 23. avgusta slavnostno odprli ob proslavi 15. obletnice zborovanja kozjanskih aktivistov. Pokrovitelj proslave je tovariš Sergej Kraigher

Od žalosti mu je počilo srce

Little Rock v Ameriki je nan po sovražstvu nekaterih odločilnih krajevskih predstavnikov oblasti do črncev. — Mesto je bilo pred kratkim priča nenavadne pasje zvestobe. Ko se je smrtno ponesrečil 13-letni deček, se njegov zvesti pes ni umaknil od krste mrtvega fanta. Vsak poizkus, da bi ga odstranili, je bil zaman. Nekaj dni kasneje je pes poginil. Živinozdravnik je ugotovil, da mu je počilo srce.

Požar v umobolnici

Pred 14 dnevi je izbruhnil požar v gradiču Chesnate pri Bloisu v Franciji, kjer se je zdravilo 70 umobolnih pacientov. Osebe, ki je ožen pravčasno opazilo, je v veliko pri-sebnostjo duha pomagalo bolni-nikom na prosto, medtem ko je nekaj bolnikov, ki niso mogli izza ognjene zaves, poska-kalo skozi okna. Ko so požar pogasili, so našli pod razvali-nami zgorelo trupla petih pa-cientov, ki niso mogli iz stavbe.

»Videti papeža in...«

Ilustrirani tednik velikega milanskega dnevnika »Corriere della Sera«, »Domenica del Corriere« piše o turistih, ki prihajajo v Rim:

»... Ni res, da so tuji, ki prihajajo v Rim, navdušeni nad našo kuhinjo in našim vinom in da samo mečejo drobci v vodnjak Trevi. Nasprotno je res, da tuji turisti ne dajejo napl-in in da imajo samo dve žel-ji: da bi videli papeža in ži-valeki vrt.«

ZANIMIV DOPUST Z MOPEDI

Dopust! Osrednji pogovor v teh poletnih dneh. Besede o dopustu teko povsod. Sliši jih v tovarni, pisarni, kavarni in na cesti. Kako tudi ne, saj je vsako leto več sindikalnih podru-žnic, ki v svojih počitniških do-movih poskrbe za lep in cenen oddih svojih članov. Eni ga prežive ob morju, drugi v pla-ninah, tretji spet kako drugače. Tisti, ki so se imeli lepo, se ga radi spominjajo in že snujejo načrte za prihodnje leto. Oni, ki so imeli letos ob deževnem vremenu smolo, se tolažijo z upanjem, da jim bo vreme pri-hodnje leto bolj naklonjeno. Pa pustimo to. Pogledajmo, kako je sklenilo izkoristiti svoj dopust pet Novomeščanov-mopedistov.

Tovariši Rudolf Jerančič, Raf-ko Lindič iz novomeške Indus-trije obutve, Milan Breščak iz DES in gostilničar Anton Jak-še so si letos 15. maja kupili mopede »Colibri«. Ze takrat so

se domenili, da bodo enkrat na-redili skupen izlet. Pozneje se jim je pridružil še tovariš Franc Penca iz Splošnega grad-benega podjetja »Pionir«. Reče-no-storjenol Tako so se pred kratkim z mopedi odpravili na petdnevno potovanje. Tovariša Jerančič in Lindič sem srečal v Breščaku pa sem obiskal na domu. Takole pripovedujejo o svoji alpinski in pomorski turne-ji, kakor so jo imenovali:

»Iz Novega mesta smo se od-peljali preko Ljubljane in Kranjske gore na Vrščic, kjer

čolnom odpeljali v Grabovo. Ker smo skoraj vsi tudi vneti ribiči, smo se odpravili še na nočni ribolov. Po petih dneh smo se po »Luzljani« prek Del-nic, Bosancev, Bele krajine in čez Gorjanec vrnili domov.

Na tej turneji so v petih dneh prevozili 870 km brez večjih okvar, saj so imeli na vsej tur-neji le dva gumi defekta. Pravi-lo, da niti voznja z avtomobilom, niti z motorjem ni tako prijetna kot z mopedom. Tova-riš Breščak zatrjuje še, da je tak dopust najcenejši in najlep-ši. Tovariš Jerančič pripovedu-je: »Kamor smo prišli, so mi-slili, da je to propagandna vo-znja za tovarno in le neradi so nam verjeli, da smo Dolenjci na dopustu. Še manj pa so nam verjeli, da smo z mopedi prišli čez Vrščic in na Slavnik.«

Vsi udeleženci turneje so tako navdušeni, da se nameravajo v kratkem odpraviti že na drugo turnejo. Na progi Novo mesto —Karlovac—Plitvice—Senj—Re-ka —Ljubljana—Novo mesto bodo prevozili okrog 600 km. Prihodnje leto, tako pravijo, bodo šli na 14-dnevno turnejo po Jugoslaviji. Razen vsega seveda lepo skrbje tudi za svoje »konjičke«. Pred in po turneji jih dajo na servis, kjer jih temeljito pregledajo, izmenjajo olje in uredijo vse potrebno. Kajti le tako, pravijo, se bomo obvarovali večjih okvar na poti.

Na startu — pred novimi kilo-metri...

Vsi so tudi poročeni, zato me je zanimalo, kaj menijo žene o takem dopustu. »Zaenkrat smo dosegli sporazum. Ko smo odšli, so bili sicer malo kisli obrazi, vendar je bilo vse v redu, ko smo se spet zdravi in ceji vrnili. Upajmo, da bo tudi v bodoče vse v redu: so se moške odrezali.

Mi pa jim želimo prijetna potovanja in lepo vreme!

R. S.

V vsako hišo na Dolenjskem in v Sp. Posavju: »DOLENJSKI LIST«